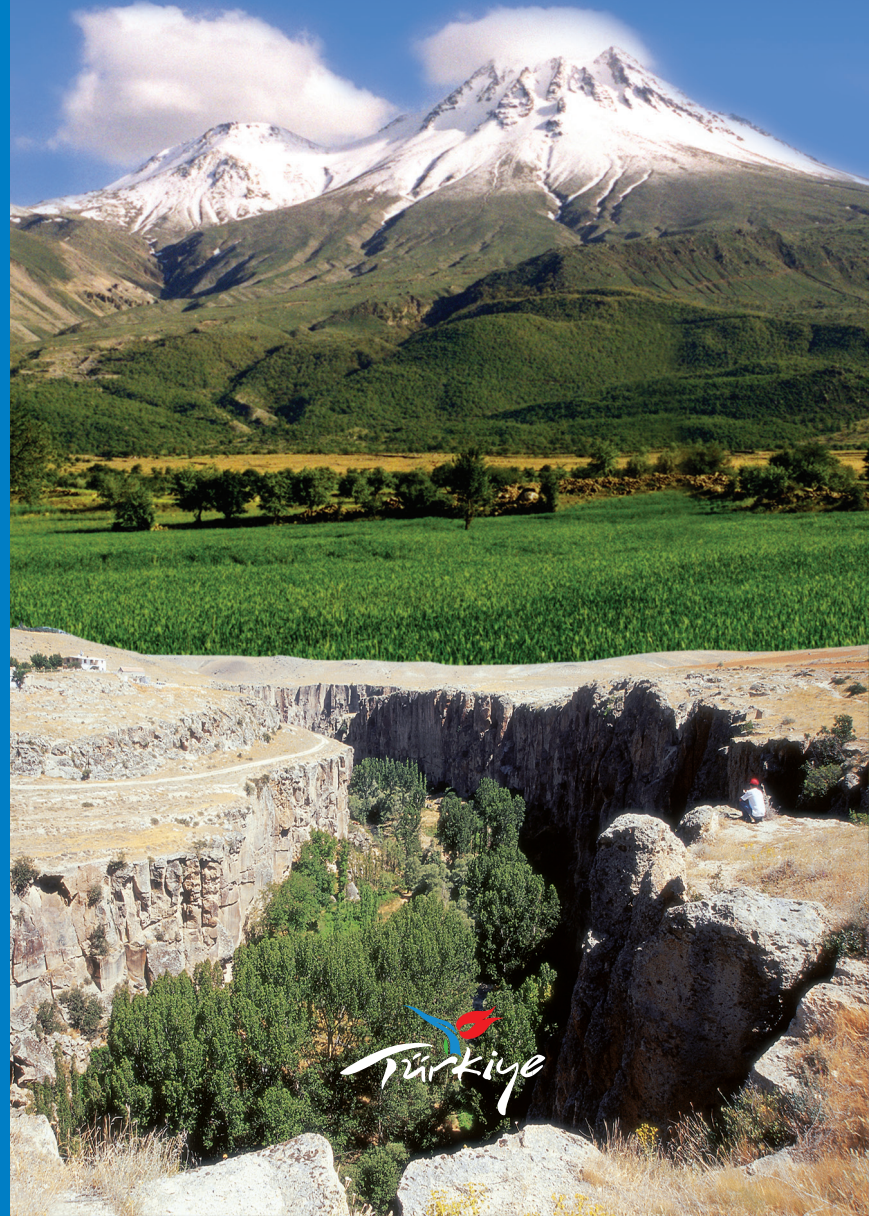

Kapadokya Aksaray'dan başlar

AKSARAY

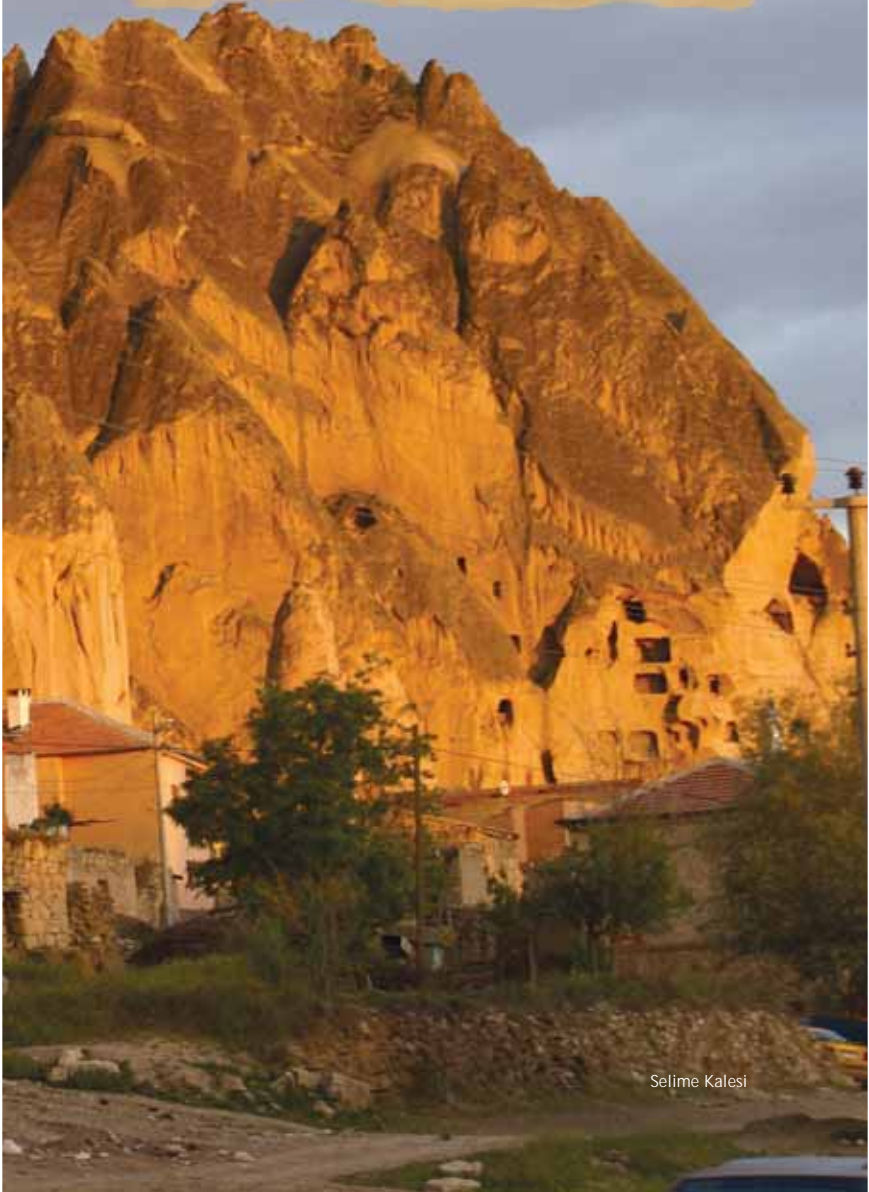

Türkiye

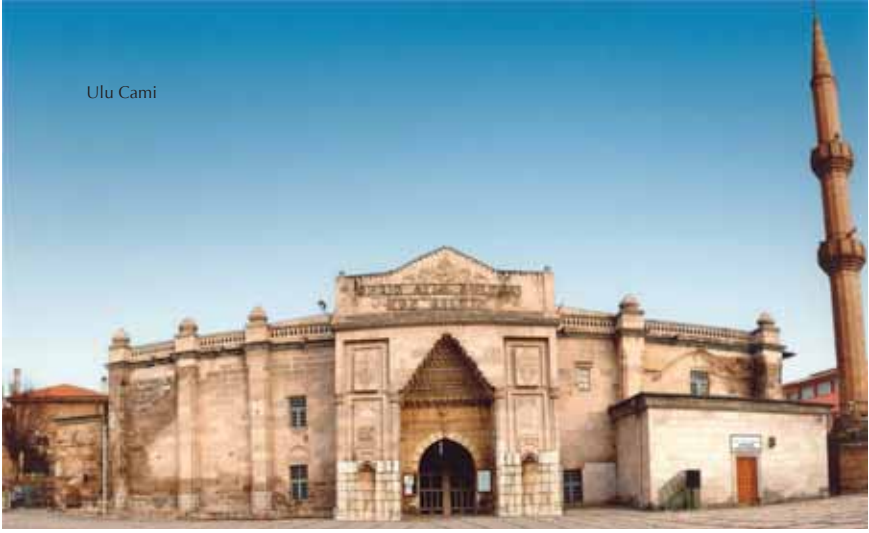
Türkiye

Periler diyarı Kapadokya'nın parçası olan Aksaray, dñş dünyanızı zorlayacak keyifli turistik bir seyahat vaad ediyor sizlere...

Ihlara vadisi, İnanç Turizmi Yapıları, Yeraltı Şehirleri, İpek Yolu, Tuz Gölü, Hasan Dağı, Antik Kentler, Termal Merkezler, seyahatinizi oluşturan zenginliklerden sadece bazıları...

Selime Kalesi

Aksaray Kapadokya'da volkanik tüflü bir arazi içinde yer alan Aşıklı'da M.Ö. 8000'lerde tarihlenir. Aşıklıhöyük, Anadolu ve Yakınoğu'da Akeramik Neolitik Dönem'e ait en eski ilk köy yerleşimidir.

Zengin tarihi içerisinde Aksaray çeşitli medeniyetlere beşiklik yapmıştır. M.Ö. 3000-2000 yıllarında Anadolu'da Hatti kavmi yaşamış, bu dönemde Asurlu tacirler bölgede ticaret yapmışlardır.

Koloni dönemlerinin sonlarına doğru M.Ö. 1700 yıllarında Kafkaslardan gelen, küçük şehir devletleri kuran ve Anadolu'da askeri bir devlet haline gelen eski Hitit Devleti'dir.

M.S. 1.yüzyılda Aziz Paul ve müridleri tarafından Anadolu'da yayılmaya başlayan Hıristiyanlık, çok tanrılı Roma taraftarlarının büyük tepkisine neden olduğundan, ilk Hıristiyanlar korunma açısından daha elverişli mekanlara

Selime Peribacaları

yerleşmeye başlamışlardır. Ayrıca inzivaya çekilmek isteyen bir çok din adamı da bu bölgeyi tercih etmiştir.

Abbasiler Aksaray'ı Bizans'tan almış ve vergiye bağlamıştır. Daha sonra Türkmen Beyi Danişmendli Ahmet Gazi tüm Kapadokya'yı almıştır. Aksaray fethedilmiştir. Selçuklu Sultanı I. Rukneddin Mesud'un Danişmend seferi ile Aksaray Selçuklu egemenliğine kesin olarak girmiştir.

1142 yılında Selçuklu egemenliğine giren Aksaray'a II. Kılıçarslan zamanında pekçok saray, medrese, zaviye ve kervansaray yaptırılmıştır.

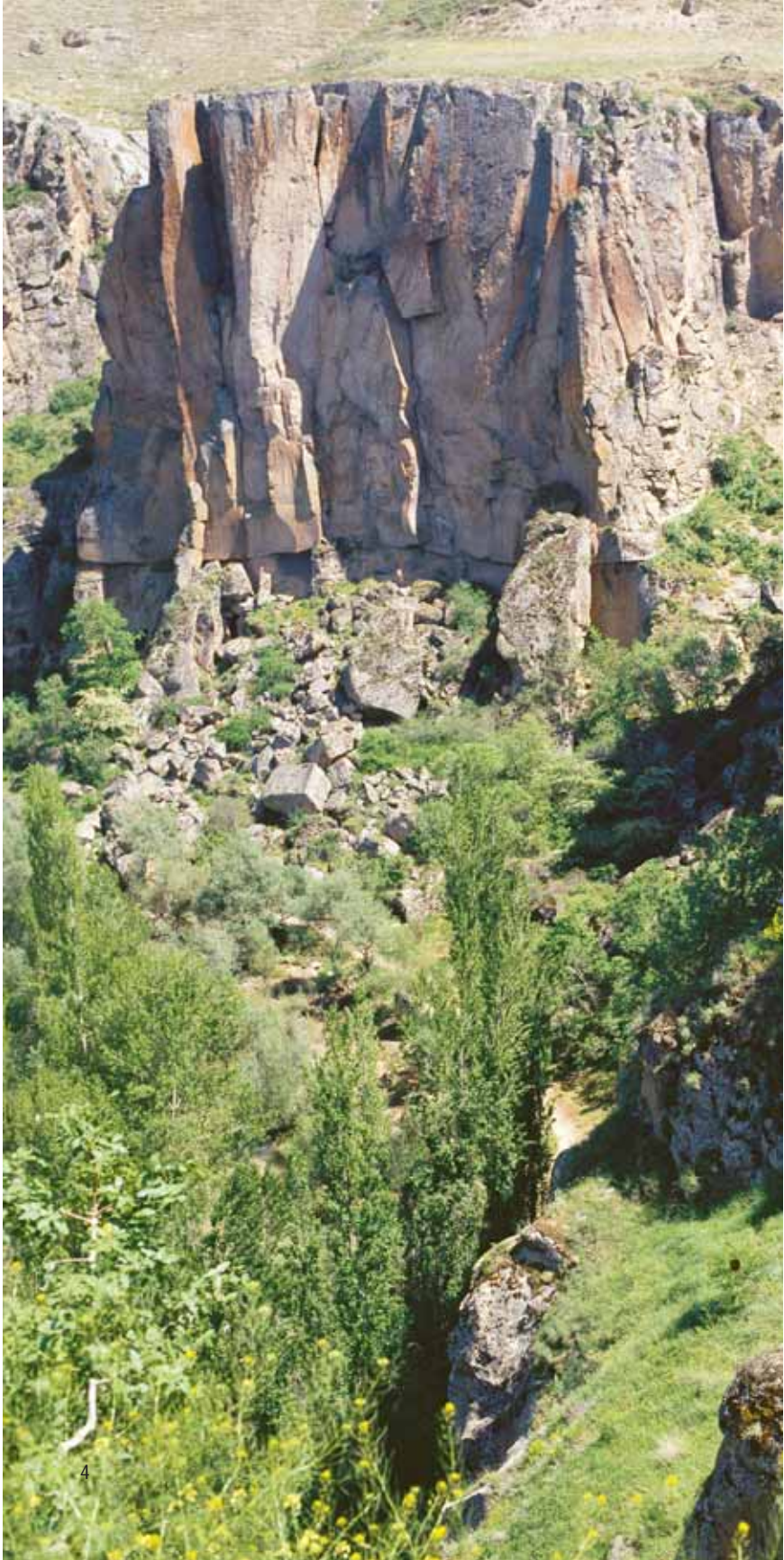

Kızıl Minare (Eğri Minare)

II. Kılıçarslan bir saray yaptırarak Arkhelais adını Aksaray'a çevirmiş ve burası ikinci başkent gibi işlev görmüştür. Şehre kötü insanlar alınmamış, bu yüzden de, iyi insanların yaşadığı yer anlamına gelen "Şehr-i Süleha" ismi verilmiştir. 1470 yılında İshak Paşa tarafından ele geçirilen Aksaray, Osmanlı hakimiyetine girmiş; İstanbul'un fethinden sonra boşalan şehrin iskanı için, Aksaray halkının büyük bir bölümü İstanbul'a nakledilmiştir. İstanbul'da bir semte de Aksaray adı bu nedenle verilmiştir.

Çeşitli dinleri bünyesinde barındıran, gelişip yayılmalarının yaşandığı bölgede, İslam ve Hıristiyanlık dönemlerine ait pek çok dini eser yer almaktadır.

Ihlara Vadisi

Vadiye çok yakın olan Hasan Dağı ve çevresi I. ve II. zamanlarda oluşmuştur. Neojen ve IV. zamanda oluşan yükselmelere karşın havzalar oldukça düşük kalmıştır. Hasan Dağı Volkanı'nın püskürmesine neden olan tektonik hareketler sonunda, çevre yüzeyini geniş bir volkanik tabaka kaplamıştır. Aynı hareketler sırasında kalkerin basınç ve sıcaklık etkisiyle yarattığı kırık hattan fışkıran doğal sıcak suyu, Yaprakhisar ve Ihlara arasında bulunan Ziga Kaplıcaları'nda görebilirsiniz. Volkanik püskürme sonucu oluşan tüf taşları, rüzgar, erozyon ve diğer doğa etkenleri ile aşınmış, Selime ve Yaprakhisar'da karşınıza çıkan değişik

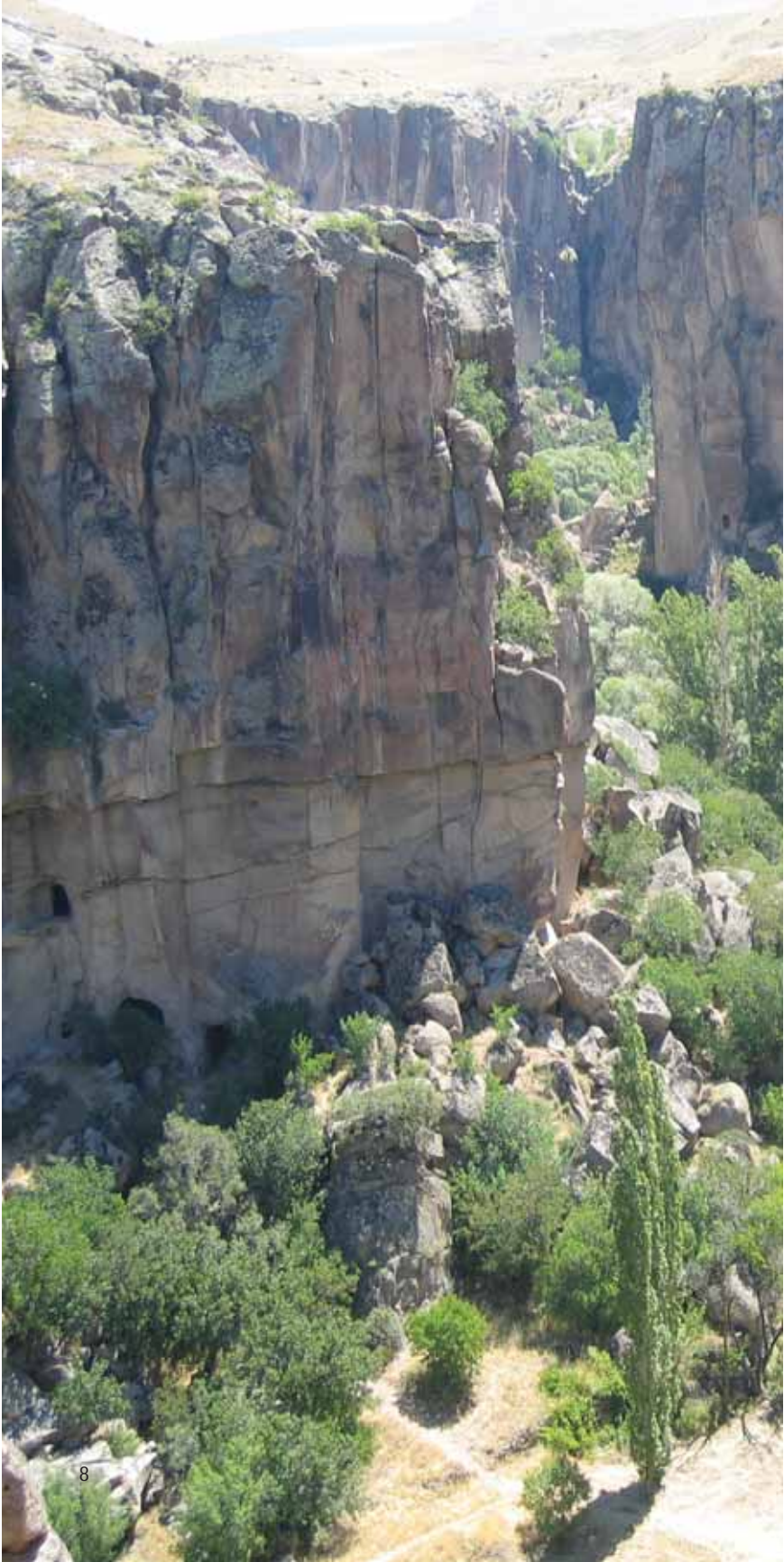

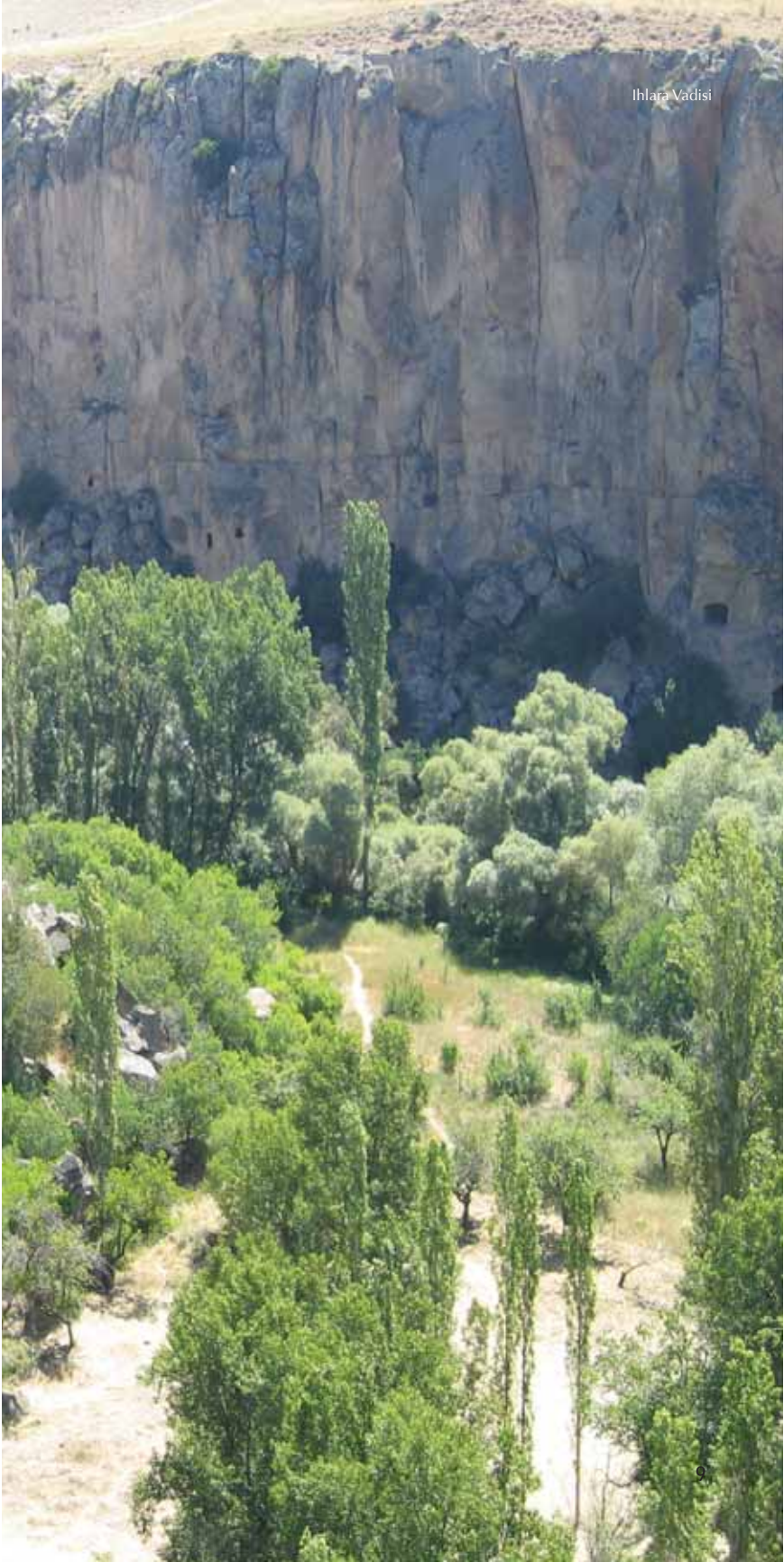
görünüm ve renklerde Peri Bacalarını yaratmıştır. Tektonik hareketler, bazı yerlerde yumuşak tufün, bazı yerlerde gri, yeşil ve kahverengi tonlarının hakim olduğu ve iri tanelerle ufalanan kayaların kapladığı alanları çöküntüye uğratmıştır. İhlara Vadisi boyunca ilerleyen Melendiz Çayı ve çökmenin sonucu oluşan Kanyon, vadinin tabanını oyarak daha büyük bir derinlik kazanmıştır. Yer yer 100-200 metre derinliğe varan ve vadiyi ikiye bölerek akan Melendiz Çayı, Aksaray yakınlarında Ulu Irmak adını alarak Tuz Gölü'ne ulaşmaktadır. Melendiz Çayı üzerindeki Belisırma Köyünde restoranlar ve dinlenme tesisleri bulunmaktadır.

İnsan, tarih ve sanat olgusunu harika doğanın estetiği ile bir araya getiren ve bu gerçeği kendisine yaklaştığı zaman gösteren İhlara Vadisi, içinde sakladığı sırlarını, ancak kendisi ile beraber olduğunuzda sizinle paylaşacaktır.

Yılanlı Kilise

Ağaçalı Kilise (İhlara)

Aksaray, Hıristiyanlığın ilk yıllarında önemli bir din merkezi olmuştur. Kayseri’li Basilus ve Nazianos’lu Gregorius gibi mezhep kurucuları 4. yy.da burada yetişmiş; Mısır ve Suriye sisteminden ayrı bir manastır hayatının kurallarını tespit etmişlerdir. Böylece Yunan ve Slav sistemi doğmuştur. Mısır ve Suriyeli rahiplerin

dünya ile olan ilişkilerini kesmelerine rağmen Basilus ve Gregorius’un rahipleri dünya ile olan ilişkilerini kesmemişler; bu yeni anlayışın yeri ise Belisırma olmuştur.

Gregorius, teslis inancına yeni bir izah getirerek Hz. İsa’nın tanrılığı tartışmasında İznik Toplantısı görüşlerine kuvvet kazandıran fikirler ileri sürmüştü, böylece Hıristiyanlık tarihinde öncü bir aziz olmuştur. Gregorius’un yetiştirdiği kayalık bölge (Belisırma,İhlara,Gelveri) Manastır ruhuna uygun, kayalara oyulan kiliseler topluluğu haline gelmiştir. Arap akınlarına Hasandağı’ndaki müdafaa kaleleri karşı koyunca, bu kiliseler faal ibadet merkezi durumlarını devam ettirmişlerdir.

İhlara Vadisi’ndeki kayalara oyulmuş freskli kiliseler korunarak, yeryüzünde eşine rastlanmayan bir tarih hazinesi olarak günümüze ulaşmıştır. Hıristiyanlığın ilk yıllarından itibaren kayaların rahatlıkla kazılmasıyla meydana getirilen bu freskli kiliseler ve iskan yerleri 14 km. boyunca İhlara’dan Selime’ye kadar devam eden İhlara Vadisi içerisinde yer alırlar.

İlk çağlarda Kapadokya Irmağı’nın (Patamos Kapadokus) ortasında tabiatla tarihin bir arada bulunduğu İhlara Vadisi’ndeki bu kiliselerin ilk örnekleri M.S. 4. yy. a kadar inmektedir. Kiliselerin resim tekniği iki kısma ayrılabilir. İhlara civarındaki kiliseler “Kapadokya Tipi” olarak bilinen özellikleri gösterirler. Bunlara örnek Eğritaş, Ağaçalı, Kokar, Pürenliseki ve Yılanlı Kilise’leridir.

Belısırma bölümünde bulunanlar ise “Bizans Tipi” resimlerle süslüdür.

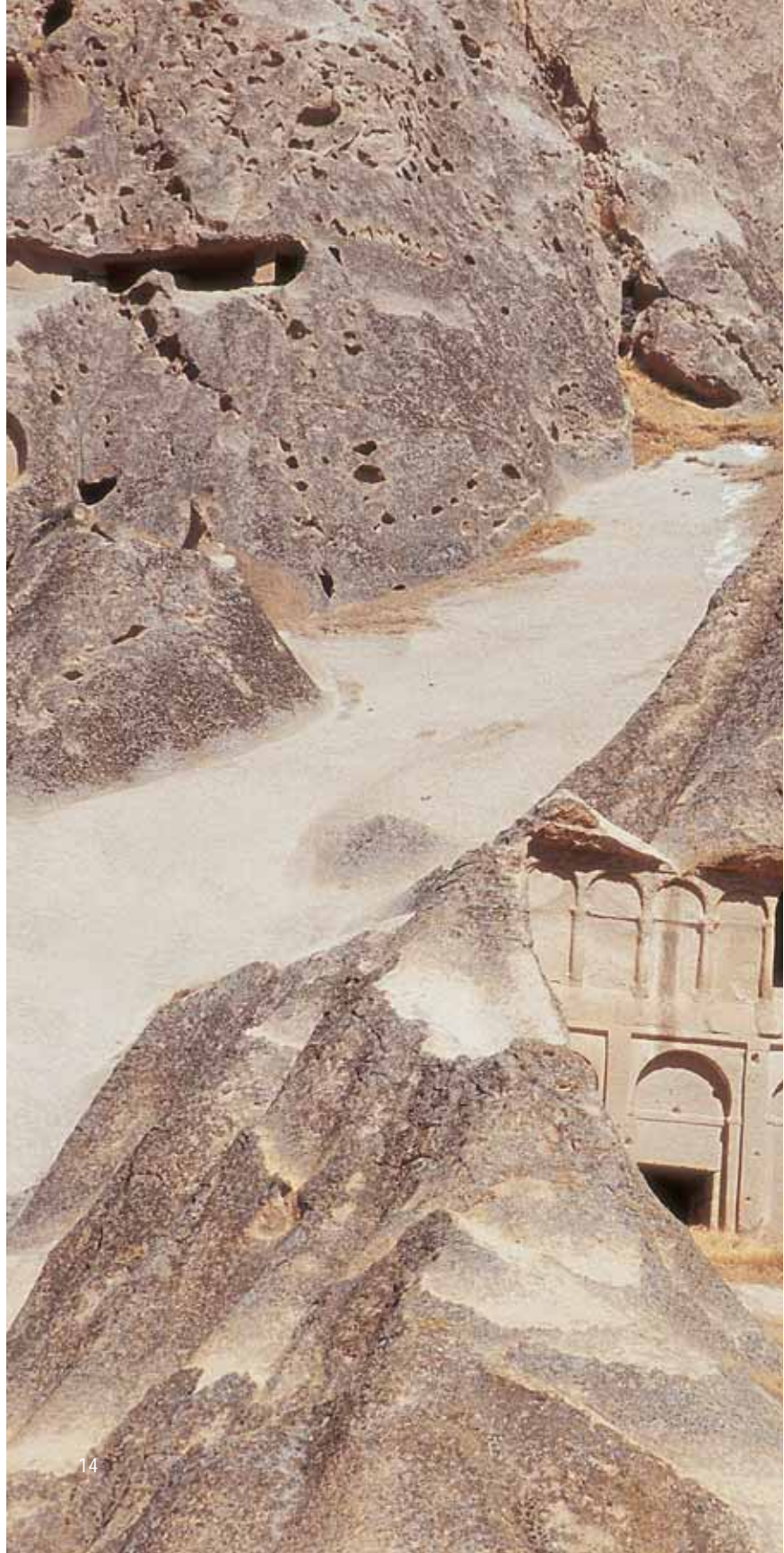

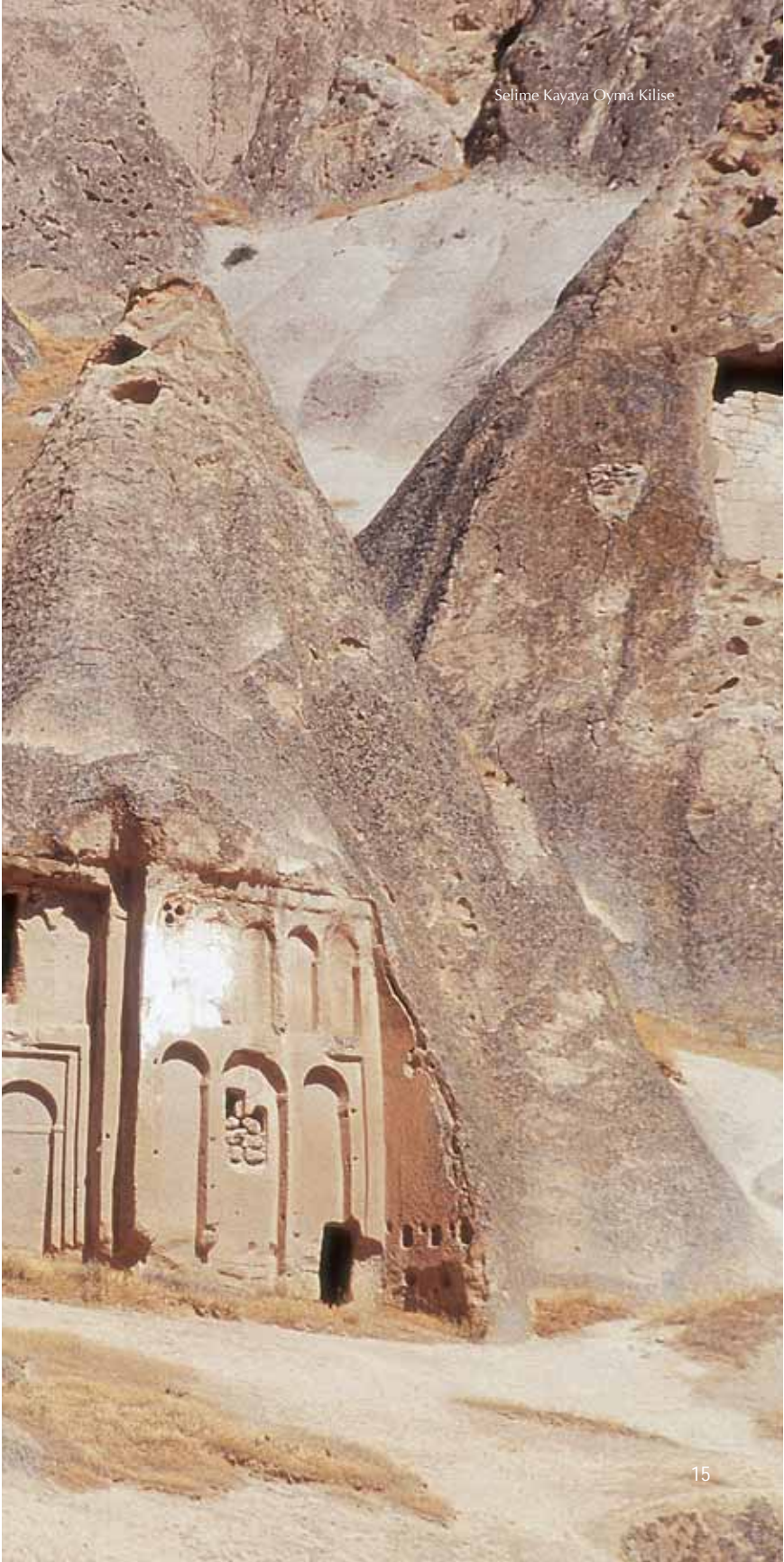
İlk Hıristiyanlık Dönemi'ne yakın olan Kapadokya Tipi kiliselerde; İncil sahneleri, Aziz Basilus ve Gregorius'un anlayışlarına göre çizilmiş olup, uzun metinler verilmiştir. Ağaçalı Kilisesi son dönem Roma ve Sasani etkisinde olup, daha fazla doğu havası taşımaktadır. Aziz tasvirleri Kapadokya ve Bizans tipinden çok ayrıdır. Bölgedeki diğer üç kilise ise ayrı bir gruptur. Azizler diğerlerine benzer, fakat Ortaçağ özelliğine kaymıştır. İncil'den az metin verilmiştir. Bunlarda da Suriye etkisi açıktır. Göreme ve diğer kiliselerde rastlanmayan özellikler ve ifadeler vardır. Bütün resimlerde İncil sahnelerinin sembolik bir üslupla gösterildiği dikkati çekmektedir. Elbiseler Suriye ve İran tipinde olup IX. ve X. yüzyılda İslam halifelerine bağlı bölgelerde kullanılan tarzdadır. Hz.İsa'nın yemek masasındaki eşyası, bindiği hayvan vs. Bizans ve Kapadokya tipinden uzak, Mısır Hıristiyan Sanatı ve Romanesk resim özellikleri taşır. Belısırma bölümündeki kiliseler açıkça Bizans tipindedir.

Kiliselerden Direkli Kilise (976-1025), St. Georges Kilisesi (1283-1295) yıllarına aittir. St. Georges Kilisesi'nde bulunan bir Selçuk Sultanının elbisesini gösteren resim, Türk hükümdarının himaye ve yardımı ile bu kilisenin yapıldığına belge teşkil etmektedir.

X. yüzyıl ortasında Bizans'ın Toroslar ve Klikya'yı geri almasıyla İhlara Bölgesi'nde yeni kiliselerin yapıldığını görmekteyiz. Bahattin Samanlığı, Sümbüllü ve Direkli Kilise resimleri bu yüzyılda işlenmiştir. Ala Kilise, Çanlı Kilise (Akhisar'da) ve Karagedik Kilisesi XI. yy. başlarındaki Bizans Sanatına örnek teşkil etmektedir. Eski kiliselere sonradan bazı Bizans tipi resimler ilave edilmiştir. Bu uygulama, XI.yy. da Selçuklu Türklerinin bölgeye gelmesiyle son bulmuş, bölgedeki dini hayat yine devam etmiştir.

Selime

Aksaray'a 28 km. mesafede Ihlara Vadisi'nin bitiminde kurulmuş bir kasabadır. Ihlara, Yaprakhisar, Belisırma ve Güzelyurt'ta olduğu gibi burada da kayadan oyma kiliseler vardır. En önemli kilise "Selime Katedrali" olarak bilinmektedir. Katedral kayalara oyulmuş, yüksekçe bir yerdedir. İçinde iki sıra halinde sütunlar sırası vardır. Bu sütunlar katedrali üç nefeye ayırmış bazilikal plandır. Yapı içinde tavan ve kemerler arasında İsa'nın göğe çıkışı,

müjde, doğum, koimesis, Mısır'a kaçış, Elizabeth'in takip edilmesi, üç müneccimin öldürülmesi vb. sahneler yer almaktadır.

Selime Kaya Kilise

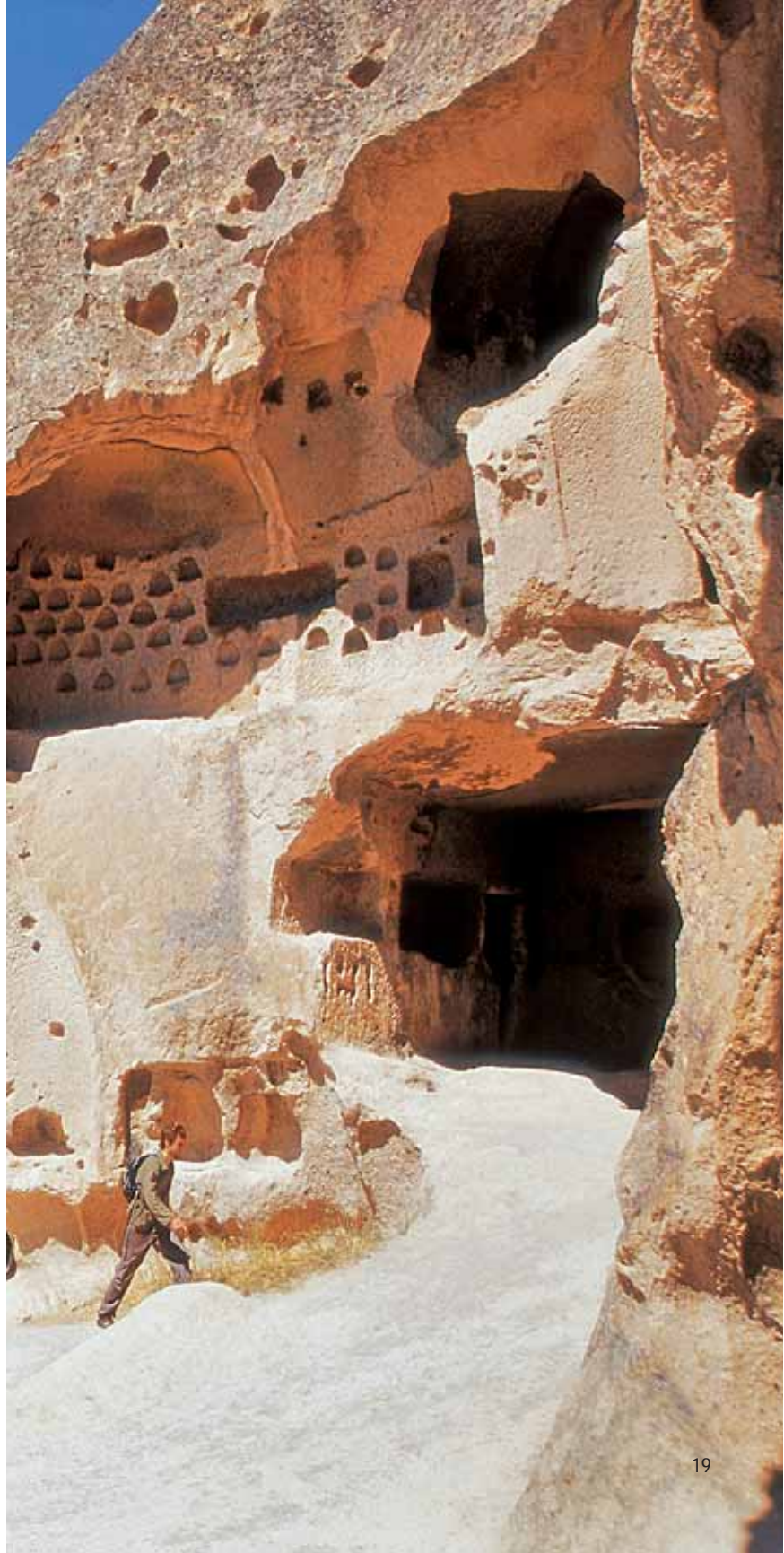
Selime Katedrali

Kapadokya'daki dini kuruluşların en büyüğü olan Kale Manastırı VIII. yüzyıl figürlü freskolar ise X. yüzyıl sonu ile IX. yüzyıl başına aittir. Vadinin diğer kısımlarında görülmeyen peri bacalarını Selime kasabasında görmek mümkündür.

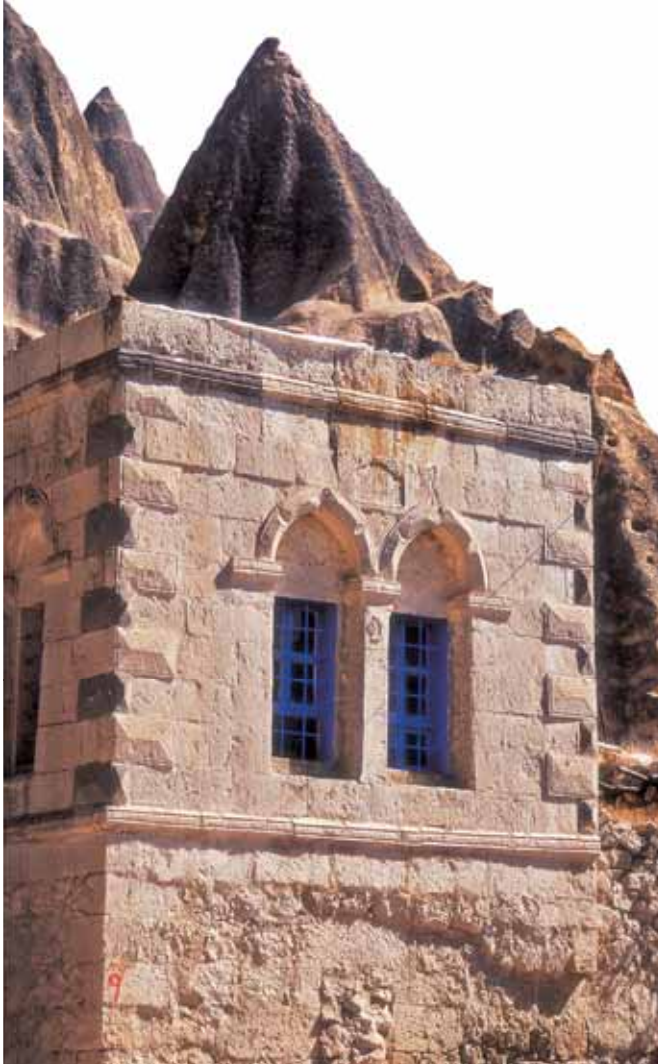
Selime Katedrali

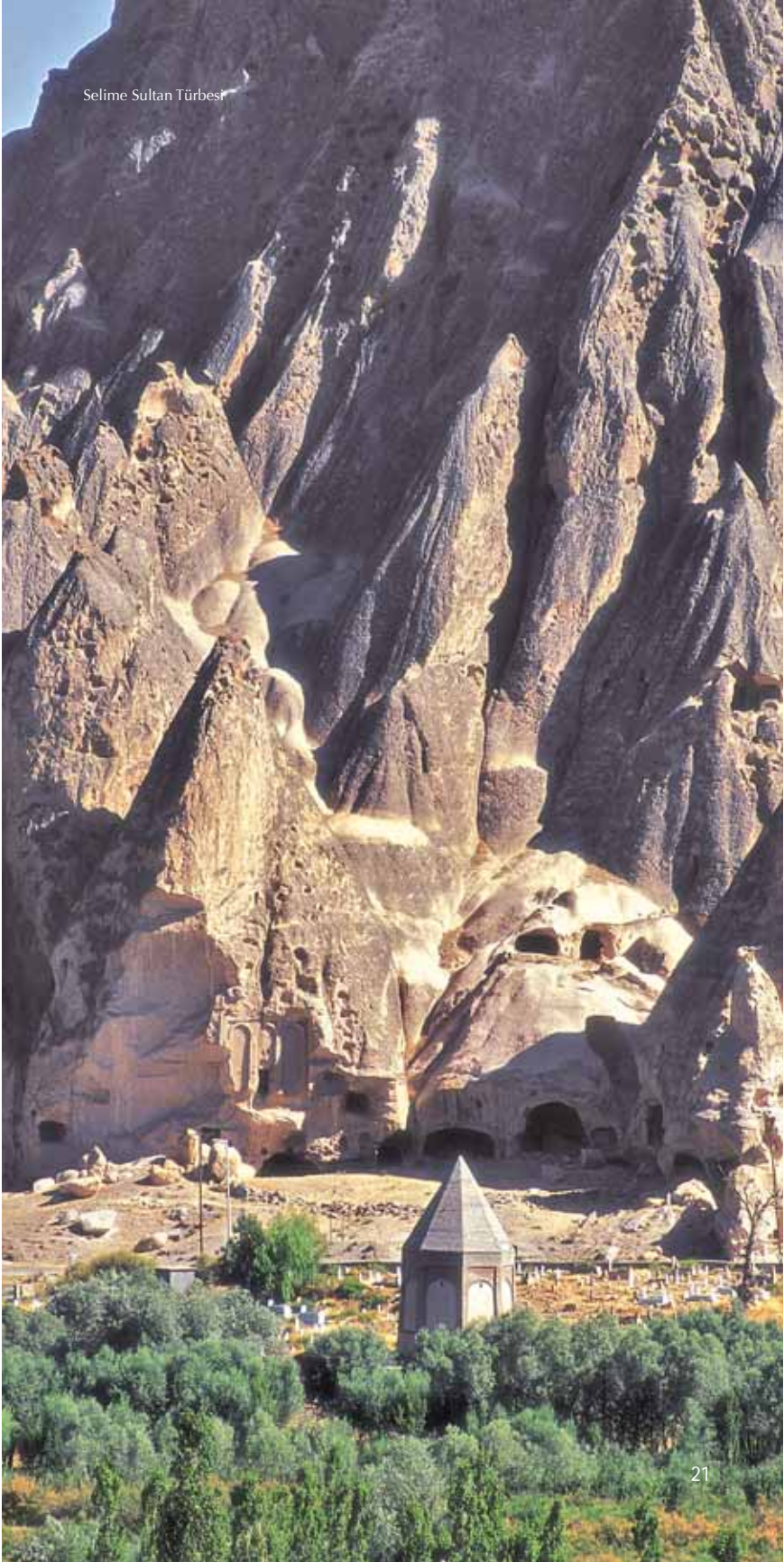

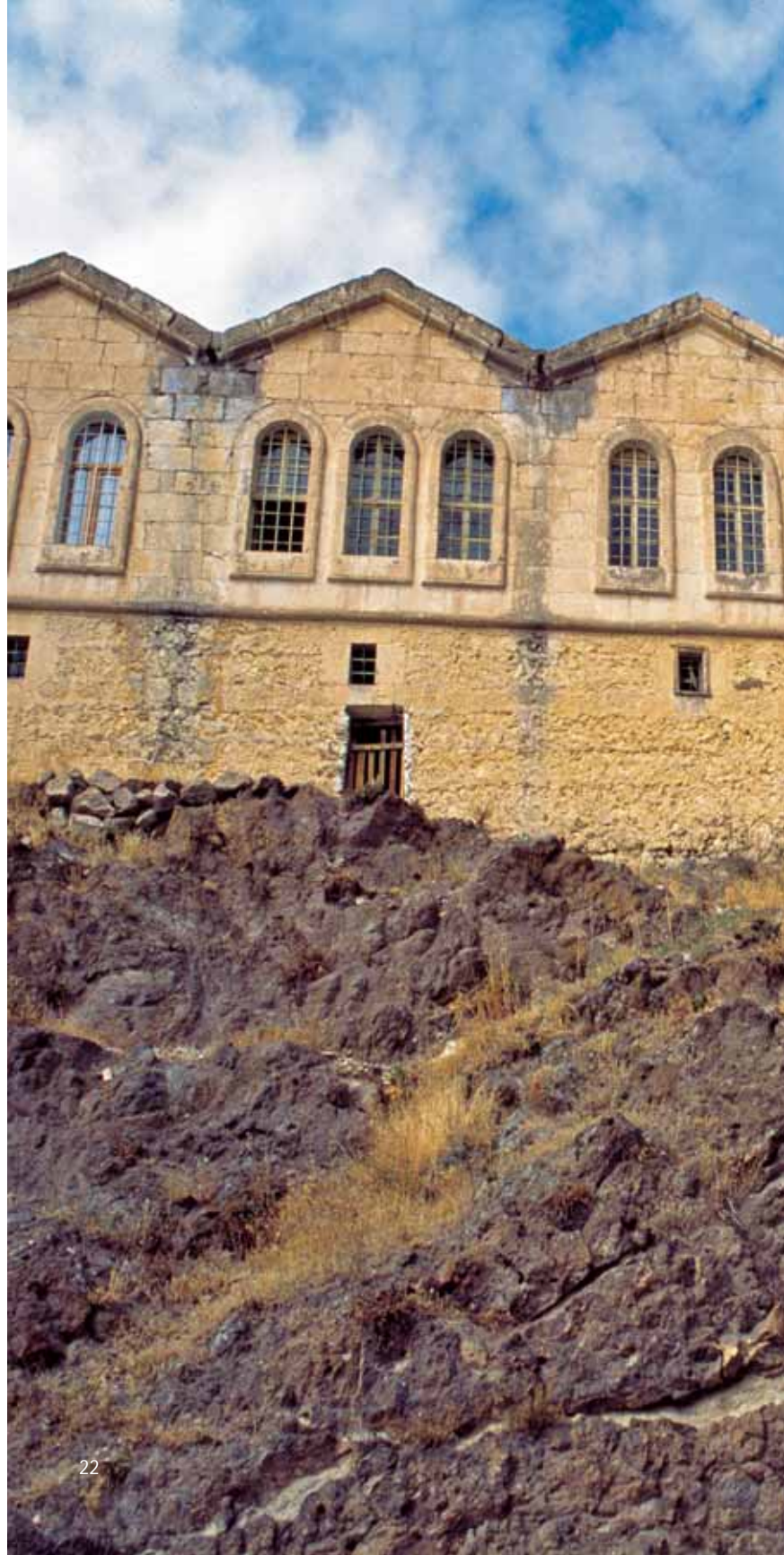

Selime Sultan Türbesi

Selime kasabasında bulunan türbe, mimari ve dekoratif yönden Erken Devir özelliklerini göstermektedir. Anadolu'da seyrek görülen eserlerden olup, gövdesi sekizgen kaideli ve külahlıdır. Türbede taş ve tuğla işçiliği içiçedir. Mimari stili ve malzemeleri yönünden XIII. yüzyılın başlarına tarihlenmektedir. Selime Sultan Türbesi olarak bilinen bu türbe Selçuklu Beylerinden Ali Paşa için yaptırılmıştır.

Güzelyurt

Tabii güzelliği ve tarihi zenginliği ile dikkat çeken Güzelyurt ilçesi, doğa ve kültür turlarının favori mekanıdır.

Yüksek Kilise'nin yer aldığı Analipsis Tepesi ve civarında çok miktarda obsidyen el baltası ve keramik parçalarına rastlanması, bölgede Kalkolitik Çağ insanının yaşadığını göstermektedir.

Hititler, Persler, Kapadokya Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerini yaşamış, tarihinin başlangıcından itibaren değişik pek çok kültür ve dinlerin geçişine sahne olmuştur.

Aziz Paul'un; bölgeye getirdiği Hıristiyanlık, ilk yıllarda büyük tepki görmüştür; İmparatorluk tarafından resmi din olarak kabul edilinceye kadar bu dine inananlar, Güzelyurt ve çevresi, İhlara Vadisi ve Soğanlı gibi yerlerde saklanmışlardır.

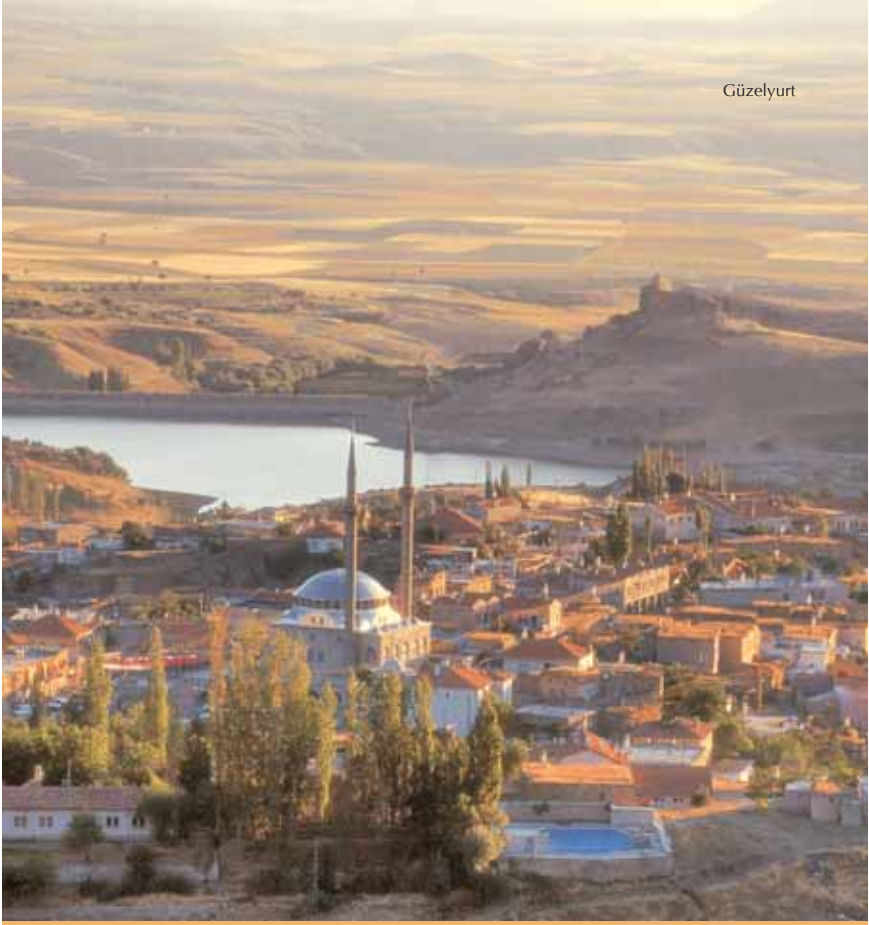
Güzelyurtlu Aziz Gregorius ve Kayserili Basilus birlikte ortaya koydukları fikirlerle zaman içinde Ortodoks mezhebinin kurucuları durumuna gelmişler; buna bağlı olarak da ilk manastır hayatı Güzelyurt'ta başlamıştır.

Roma'nın din üzerindeki baskısı, "İkonoklast Akım'ın" başlamasına sebep olmuştur. Bu dönemde Aziz Gregorius'un ortaya koymuş olduğu dini sistem o kadar kuvvetlidir ki, bölge bu hareketten yara almadan kurtulmuş ve İkonoklast Akım'a karşı olan Hıristiyan din adamlarına sığınmıştır.

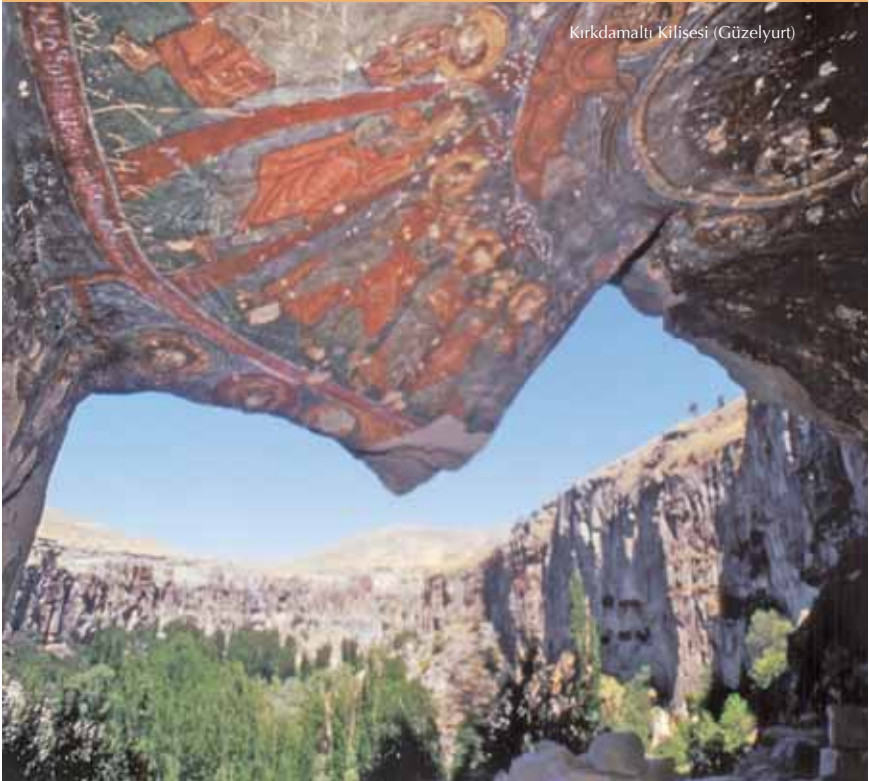
Yüksek Kilise (Güzelyurt)

Güzelyurt

Kırkdamlı Kilisesi (Güzelyurt)

XII. yy.da Anadolu'ya hakim olan Selçuklular Dönemi'nde Hıristiyan ve Müslüman halk bir arada yaşamaya başlamışlardır. Ihlara Vadisi içerisindeki Belisırma'da bulunan St. Georges (Kırkdamaltı) Kilisesi'ndeki bir freskte dönemin beylerbeyi olan Basil Güyakupos, Türk kıyafetleri içinde resmedilmiş ve freskin kitabesinde Sultan II. Mesud için "çok yüksek ve çok asil bir Sultan" ifadesi kullanılmıştır.

Aksaray'ın 45 km. doğusunda yer alan Güzelyurt, kuruluşundan beri bazı değişikliklerle zamanımıza kadar gelmiştir. En eski ismi Roma ve Bizans Devirlerinde "Karaballa" olarak anılmıştır.

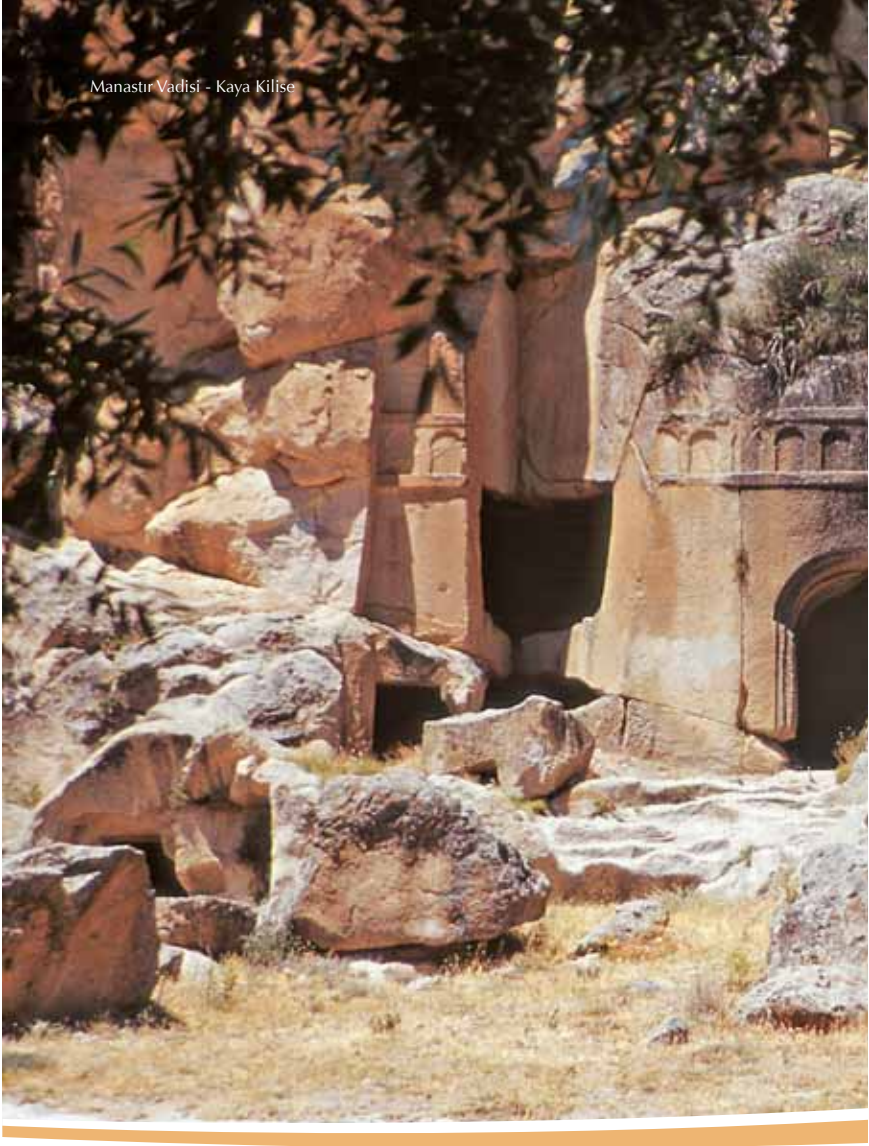
Selçuklu hakimiyetinde ismi "Gelveri" olarak değiştirilmiş olup, Selime Kalesi'ne bağlanmış; daha sonra Osmanlı hakimiyetine geçmiştir.

1924 yılındaki mübadelede Yunanistan'a giden Güzelyurtlulardan hayatta olanlar, onların çocuk ve torunları günümüzde Güzelyurt'u ziyarete gelmekte; bir bayram havasıyla karşılanarak, evlerde misafir edilmektedirler.

Kızıl Klise (Güzelyurt)

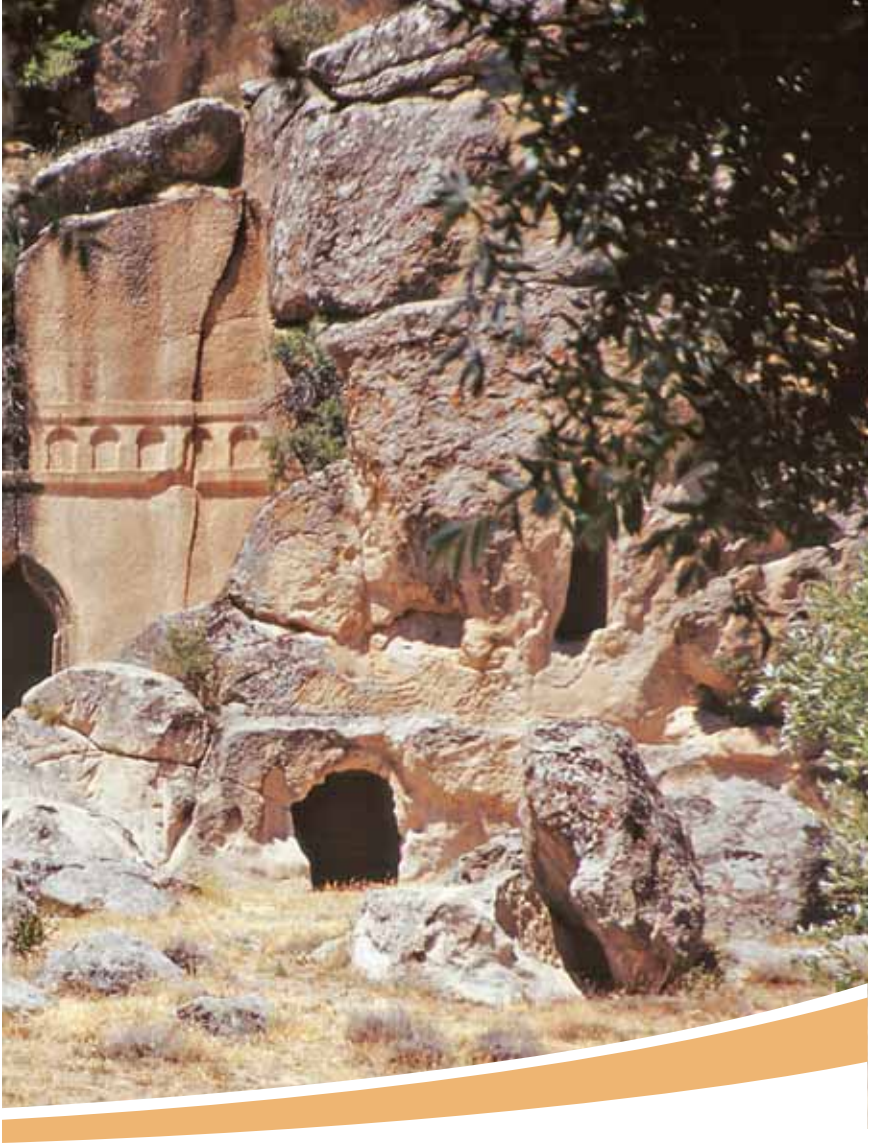

İlçenin mimari dokusu ayrı bir önem taşımaktadır. Tüm ev ve iş yerleri kesme taştan inşa edilmekte olup, tabii güzelliğe sahiptir. Güzelyurt ve civarı Kapadokya'nın tüm özelliklerini üzerinde toplamıştır. İki tarafı yüksek kayalarla çevrili, ortasında ırmak akan ve söğüt ağaçlarıyla kaplı **Manastırlar Vadisi**, 5.5 km. uzunluğunda olup, içerisinde pek çok kilise, kaya oyma yerleşim yeri ve yeraltı şehirleri bulunmaktadır.

14 km. uzunluğundaki **Ihlara Vadisi**'de Güzelyurt ilçesi sınırları içerisindedir. **Yüksek Kilise**'nin bulunduğu Analipsis Tepesi ve Selime ile Yaprahisar'da çok sayıda

peri bacası yer almaktadır. **Ziga Kaplıcaları**, termal turizm açısından önemlidir. Hasandağı eteklerinde kurulmuş bulunan Güzelyurt, 1485 mt. yükseklikte olup, yayla havası ve her mevsim ayrı bir renge bürünen **mesire yerleri** ile ünlüdür.

Güzelyurt'taki kiliseler; M.S. 395'de Ortodoks mezhebinin kurucusu Aziz Gregorius adına yapılan St Gregorius Kilisesi (Kilise Camii), Sivişli, Yüksek, Aziz Anargiros (Bucak), Kızıl, Koç, Kömürlü, Kalburlu, Çömlekçi, Azizler Damı, Cafarlar, Kulluk kiliseler ile çok sayıda yer altı şehri yanında Akropol ve sivil mimari yapılar önemlidir.

Nora (Viranşehir) Antik Kenti

Hasan Dağı

Selçuklu Hükümdarı Süleyman Şah'ın vali olarak atadığı Ebul Gazi Musa Hasan Bey'in adı ile adlandırılmıştır. 3268 mt. yüksekliği ile Orta Anadolu'nun en yüksek 2.dağı olan Hasan Dağı bir volkan olup, 1750 metreye kadar meşe ormanı ile kaplıdır. Hasan Dağı; dağıcılık, yayla turizmi, orman içi dinlenme alanları, sportif aktiviteler ve kayak sporu ile kültür turizmi açısından önem taşımaktadır. Aksaray merkeze 28 km., Ihlara'ya 15 km. mesafede ve E-90 Karayolunun yanında yer almaktadır. (Kayak merkezine kadar yol mevcuttur.)

Üzerinde önemli kültür varlıklarını bulunduran Hasan Dağı'nda Nora (Viranşehir) Antik kenti ile pekçok kilise ve Selçuklu eseri bulunmaktadır. Bu eserler; Yenipınar'ın 3 km. kuzeydoğusundaki Sarıgöl Kilisesi, Viranşehir'in 1 km. güneybatısındaki Yardıbaş Kilisesi ile Süt Kilise; Viranşehir'in 3 km. güneybatısındaki Bozboyun Kilise (6.yy.), dağın tepesinde bulunan Tepe Kilise, Dedesivri'de yer alan haç planlı Çukurkent Kilise, Yenipınar'daki haç planlı Kale Kilise ve Nora (Viranşehir)'deki diğer kiliseler ile Kayak merkezi yolu üzerindeki Selçuklu eseri Karahan (Eshab-ı Kehf Hanı) önemli eserler arasındadır.

Hasan Dağı

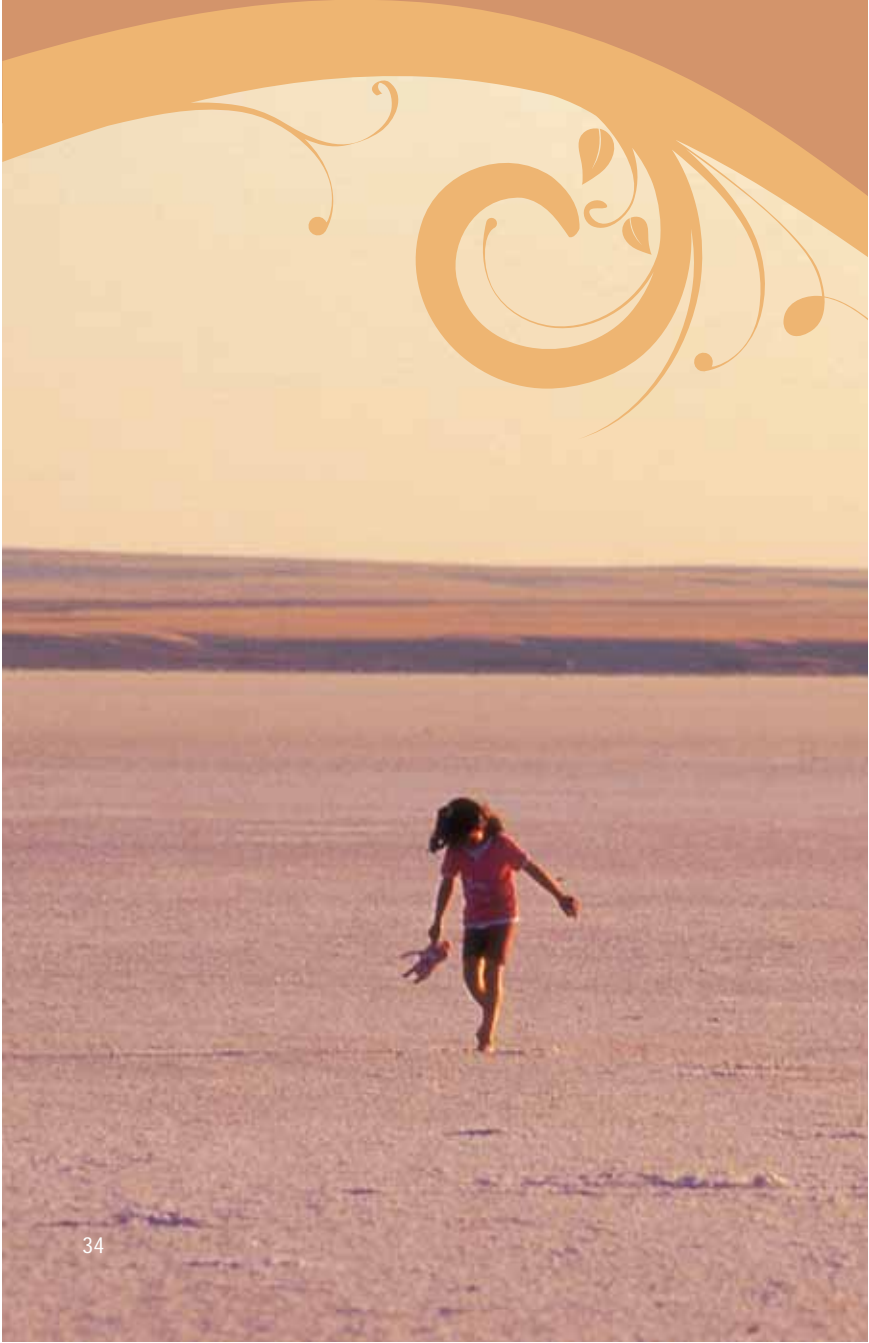
Hasan Dağı

Hasan Dağı

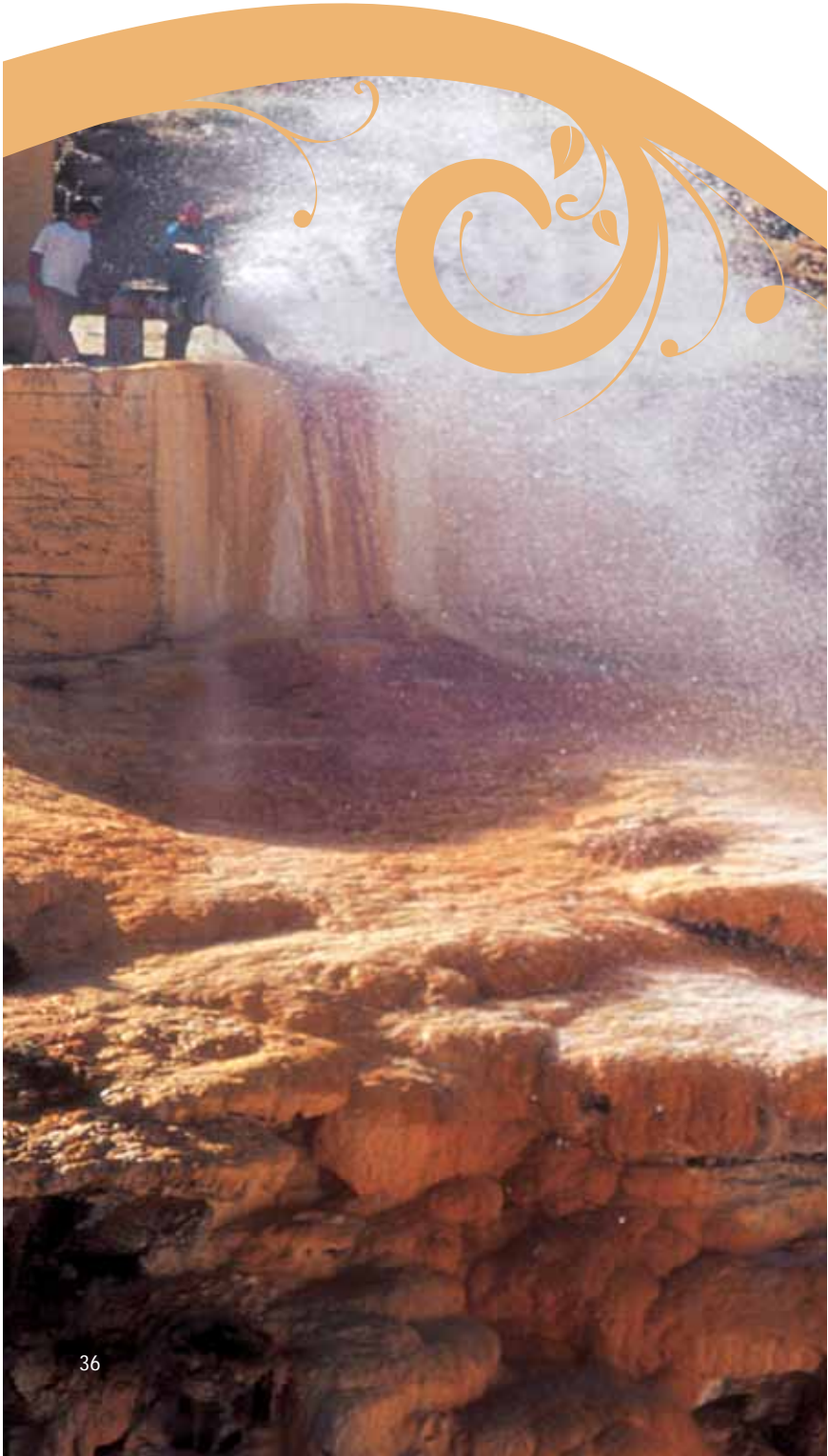
Tuz Gölü

Türkiye'nin ikinci büyük gölü olan Tuz Gölü Aksaray'ın doğal ve tarihi zenginliğine kattığı görsel estetik ile kenti önemli bir cazibe merkezi haline getirmektedir. Fotosafari için uluslararası favoriler arasında bulunan "Tuz Gölü" turistlerin ilgi odağıdır.. Göl çevresi bataklıklarla çevrili olup, bataklık dışında kalan arazi çoraklaşmıştır. En derin yeri 1 metredir. Deniz seviyesinden yüksekliği 890 metredir. Türkiye'de tuz üretiminde çok önemli bir yere sahiptir.

Tuz Gölü

Termal Turizm

Aksaray'da bulunan kaplıcalar sağlık ve güzellik vaad etmektedirler.

Ziga

Aksaray ili Güzelyurt ilçesi, Yaprakhisar köyünde Ihlara Vadisi'nin yanı başında bulunan Ziga Kaplıcaları 47 oC sıcaklığında 150 lt/sn debiye sahip ve mineral bakımından oldukça zengin olup, çeşitli hastalıkların tedavisinde (romatizmal hastalıklar olmak üzere metabolizma bozuklukları, sindirim sistemi hastalıkları, deri hastalıkları, göz rahatsızlıkları ve kadın hastalıkları) destek amaçlı kullanılmaktadır.

Ziga sıcak suları birçok mineralin birleşiminden oluşmuş ve içerisinde bol miktarda Kalsiyum, Sodyum ile Klorür İyonu ve Hidrokarbonat İyonu bulundurmaktadır.

İlisu

İhlara Vadisi'nin devamı niteliğinde olup, Vadiyi Melendiz dağlarına yaslar. İçerisinden Melendiz Çayı akan İlisu, Aksaray'ın doğusunda, 48 km. mesafedir. Bölgede kaya oyma yerleşim yerleri, birçok kilise ile şapel yer almaktadır. Mevcut haliyle doğal güzellikleri yanında, tarihi dokusuyla da Kapadokya'nın tipik özelliğini yansıtmaktadır. İlisu, tarihi dokusu ve doğal güzellikleri yanında pek çok termal su kaynaklarını da ihtiva etmektedir. İlisu termal suları, mineral açısından oldukça zengin özellikler taşımakta olup, cilt hastalıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Acıgöl (Narlıgöl)

Aksaray ili Gülağaç ilçesi Sofular beldesinde yer alan Krater Gölü, Aksaray'ın doğusunda Niğde'nin kuzeybatısında; Aksaray'a 60 km, Niğde'ye 80 km, Nevşehir'e 50 km. mesafededir. Ulaşım hem Niğde-Derinkuyu hem de Aksaray-Ihlara-Derinkuyu yolu üzerinden yapılmaktadır.

Etrafı dağlarla çevrili olup, Krater Gölü'nün denizden yüksekliği 1363 mt. dir. Göl alanı toplam 57.800 m² olup, derinliği yer yer 65 ile 70 metreyi bulmaktadır.

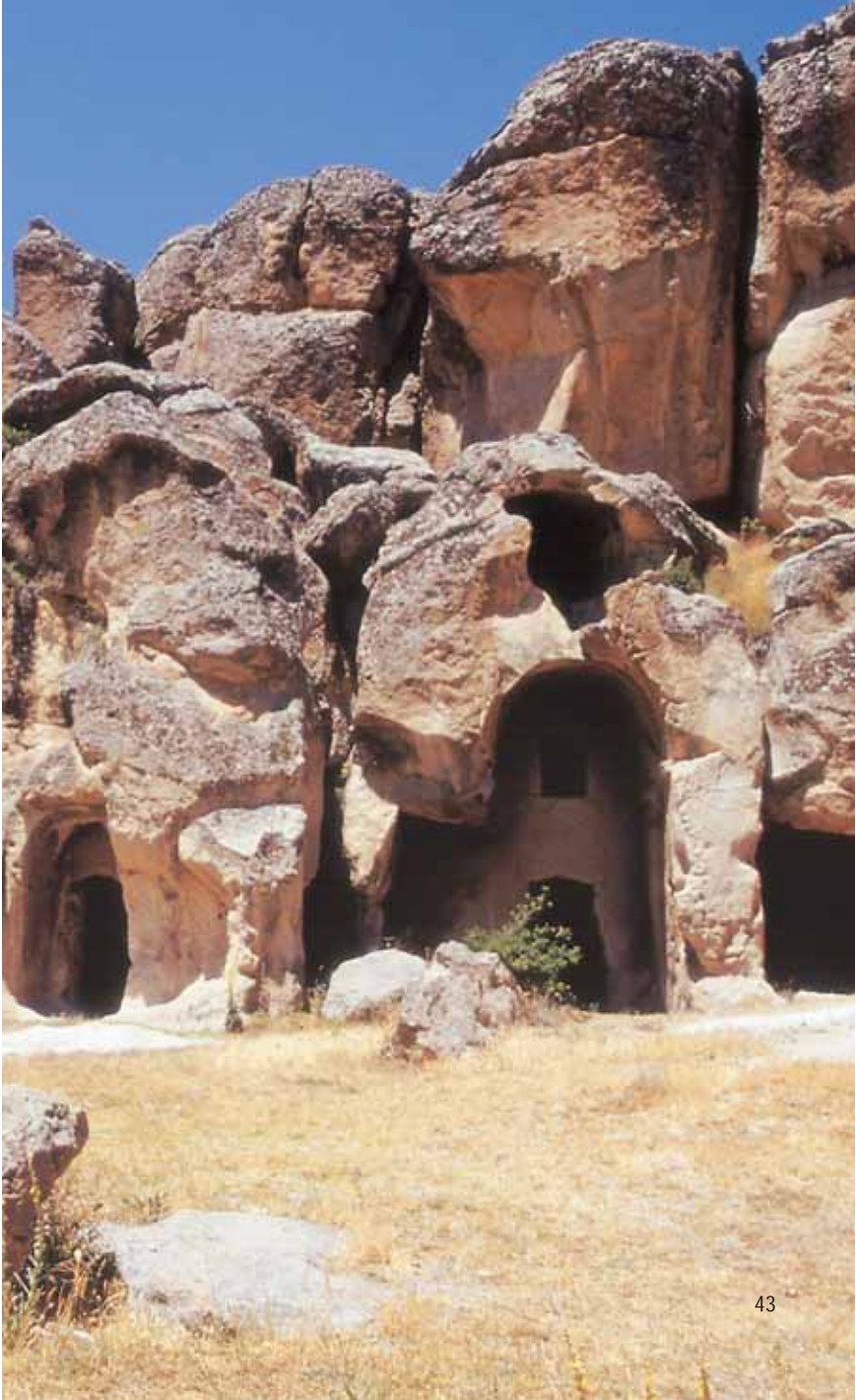
Genel yapısıyla Kapadokya Bölgesi'nin bir uzantısı olup, Aksaray-Ihlara-Derinkuyu Vadisi'nin devamı görünümündedir. Bu vadi boydan boya peri bacaları ile örtülüdür.

İnanç Turizmi

Aksaray çeşitli medeniyetlere beşiklik yaptığı gibi, çeşitli dinlerin gelişip yayılmasında da önemli rol oynamıştır.

Hıristiyanlık açısından Aziz Basilus ve Aziz Gregorius'un bu bölgede yaşamış olmaları Güzelyurt, İhlara, Belisırma ve Selime'yi İnanç Turizmi açısından daha da önemli kılmaktadır.

Aksaray'da İnanç Turizmi kapsamında 21 adet Hıristiyan eseri ile 8 adet İslam eseri bulunmakta olup, herbiri önemli ziyaret mekanlarıdır.

Tapduk Emre Türbesi

Yunus Emre'nin hocası Tapduk Emre'nin Türbesi, Aksaray'a 20 km. mesafede, Ekecik Dağı eteğindeki Tapduk köyünde bulunmaktadır.

Dağ eteğinin en üst kısmındaki cami ve türbenin çevre düzenlemesi yeniden yapılmış, Tapduk Emre'ye ait mezarlar bozulmadan, üst kısmına taş sanduka yapılmıştır.

Yunus Emre Türbesi

Anadolu'da tasavvuf akımının ve Türkçe şiirin öncüsü olan Yunus Emre İslam tarihinin en önemli bilginleri arasında bulunmaktadır. Yunus Emre 1240-1241'de doğmuş (82-87 sene yaşamış) ve 1329-1330'da vefat etmiştir. Günümüze kadar ulaşan belgelerle Yunus Emre'nin (Doğum: 1240-1241, Vefat: 1329-1330) Orta Anadolu'da yaşadığı kesinleşmiştir.

Aksaray ili, Ortaköy ilçesi, Sarıkaraman kasabası Reşadiye köyünde Ziyaret Tepe'de bulunan türbe, Ortaköy ilçe merkezine 20 km. mesafededir. Taş bir kaide üzerindeki türbenin kuzey kısmı duvar ile çevrilmiştir.

Türbenin 500 m. doğusunda Çilehane bulunmaktadır. Türbe düzgün kesme taştan yapılmış olup, mescidi ve çeşmesi bulunmaktadır.

Şeyh Hamid-i Veli (Somuncu Baba) Türbesi

Aksaray'ın merkezinde, Kılıçarslan Tepesi eteğinde Ervah Kabristanlığı içerisinde, açık birtürbedir. Mezar mermerden yapılmış olup, H. 815-M. 1412 yazısı bulunmaktadır. Ayrıca torunları ve yakınlarına ait mezarlar da burada bulunmaktadır. Bir demir kapıyla türbedar odasına girilir. Türbedar odasındaki iç kısma geçildiğinde tek gözlü penceresi olan Çilehane yer almaktadır. Somuncu Baba'nın oğlu Yusuf Hakiki'nin türbesi de Aksaray'da Şeyh Hamid Mahallesindedir.

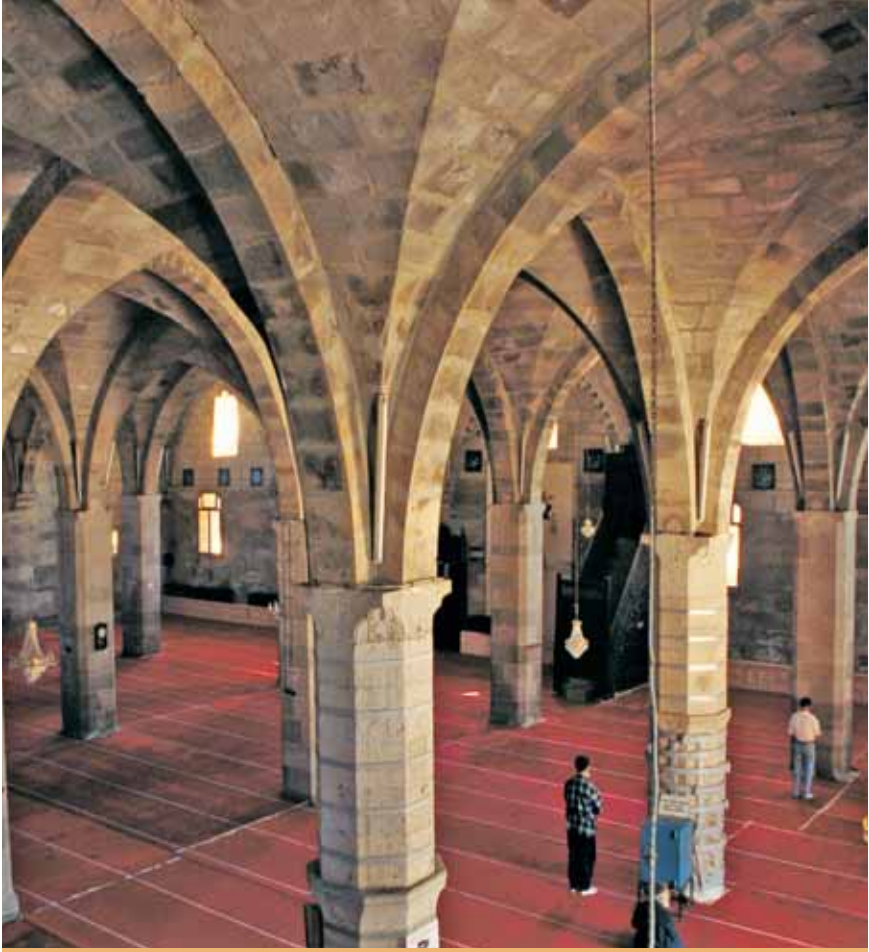
2.Kılıçarslan Türbesi

Yapı kompleksi Aksaray merkezde olup, kesme taştan yapılmış türbe ile yazlık köşkten oluşmaktadır. Türbe içerisinde II. Kılıçarslan ve IV. Kılıçarslan'ın mezarı bulunmaktadır. Selçuklular Dönemi'nde yapılmış olan türbe, sonradan onarım görmüştür.

Ulu (Karamanoğlu) Cami

Yığma bir tepe üzerinde bulunan caminin kitabesinde 1403-1409 yıllarında Karamanoğlu Mehmet Bey tarafından, mimar Mehmet Firuz Bey'e yaptırıldığı yazılıdır.

Anadolu Selçuklu beyliklerinin tipik süslemeleri ile bezenmiş batı portali ile iç mekana ve doğu kale duvarlarına girilen, diğer yanda sağlam payandalarla desteklenen cami, yatık dikdörtgen bir plana sahiptir. Abanoz ağacından yapılan minberinin sanatsal estetiği ve değeri yapıya olan ilgiyi daha da artırmaktadır.

Ulu Camii

Eğri Minare

1221-1236 yılları arasında yapılmış bir Selçuklu eseri olup, 27 derece eğime sahiptir. Horasan harcının kullanıldığı yapı, kırmızı tuğlardan yapıldığı için 'Kızıl Minare' olarak da anılmaktadır.

Dört köşe bir kaidenin üzerine oturtulan silindirik gövde, ince bir silme ile iki kısma bölünmüştür. Alt kısmı zikzak, üst kısmı mavi ve yeşil çini mozaiklerle kaplanmıştır. Bir şerefesi ve 92 basamağı vardır. Yanındaki cami sonradan yapılmıştır.

Kaya Cami

Güzelyurt ilçe merkezindedir. XIV. yy. yapısı sergileyen cami, hıristiyanlar ve müslümanlar tarafından kullanılmıştır. Büyük bir kısmı kayalar oyularak yapılan camide, tonoz örtü sistemi ile inşa edilmiş bir bölüm mevcuttur.

Saint Michel Kilisesi

Gökçe köyünde Mamasun Barajı kenarında platonun eteğinde mağaralar, manastır ve kiliseler bulunmaktadır. Fresklerinin bir kısmı korunmuş olup, apsiste "Hz. İsa ve havariler, kuzey duvarında ise, İsa'nın mabede takdimi", girişin hemen yanında "Aziz Onophiros" tasviri vardır.

Çanlı Kilise

Çanlı Kilise

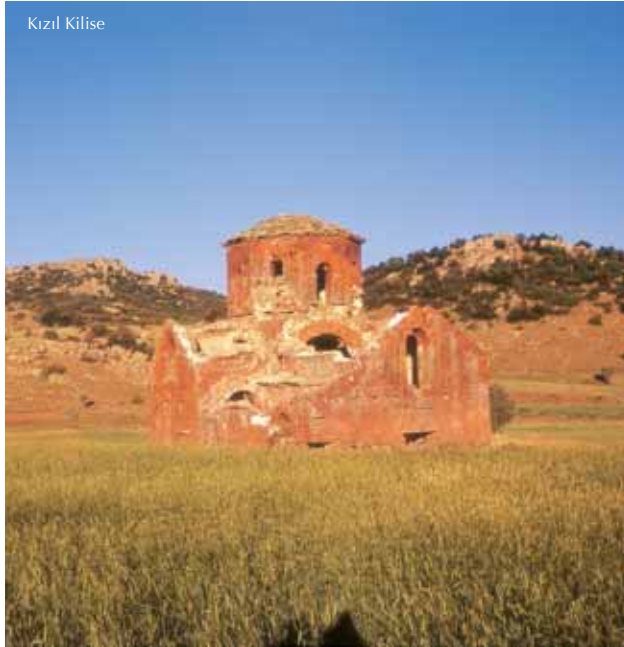
Çanlı Kilise

Akhisar köyünde bulunan kilise, ana kaya üzerine düzgün kesme taş ve tuğladan almaşık duvar tekniği ile inşa edilmiştir.

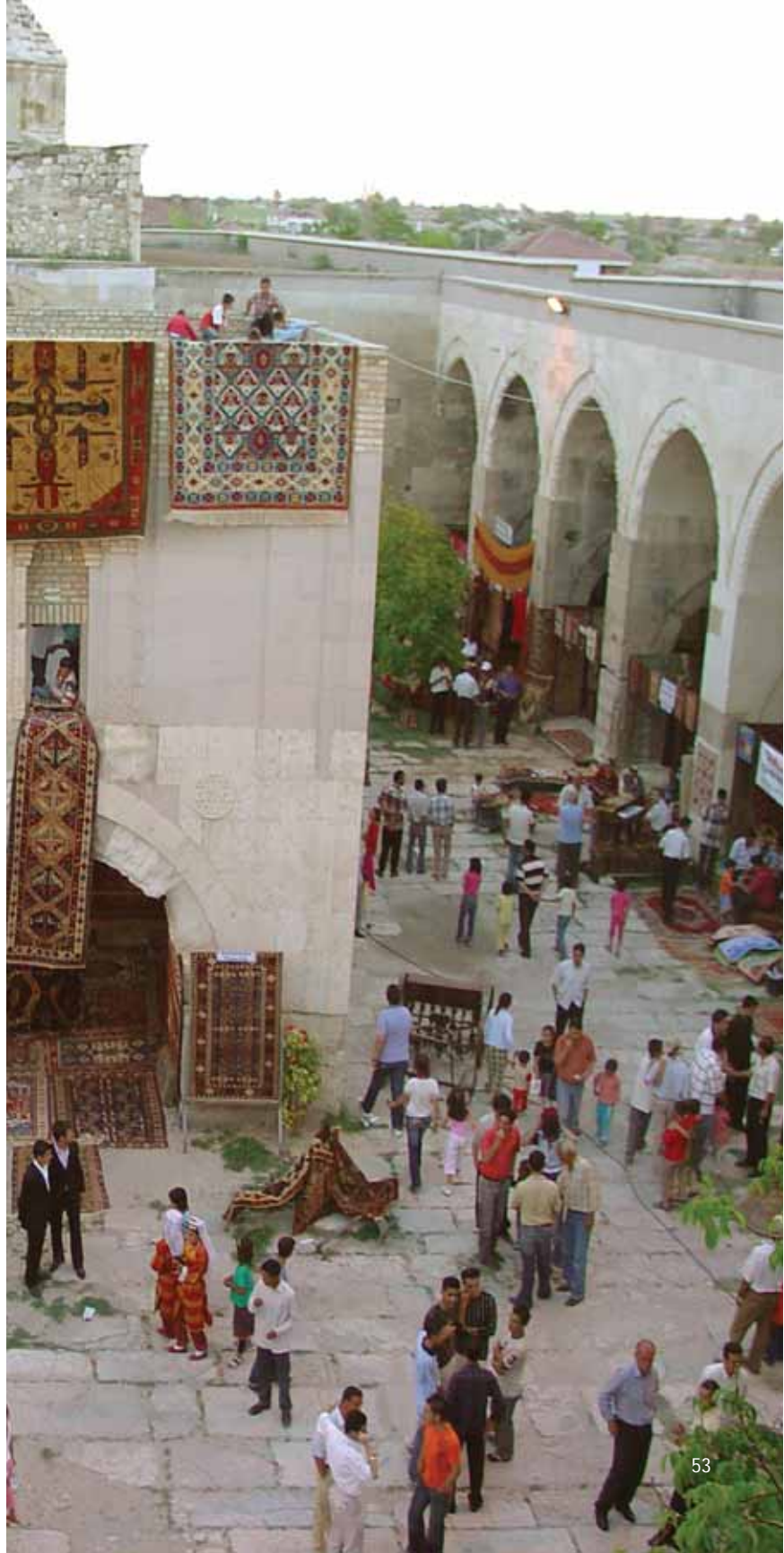
T Tipi serbest haç planlı kilise, Kapadokya'nın bölgesel mimarisinden ayrılan yapı freskolarıyla başkent kökenlidir. Yapı içi Hz. İsa ve havarilerini konu alan fresklerle süslenmiştir.

Kızıl Kilise

Kırmızı kesme taştan yapıldığı için 'Kızıl Kilise' adını almıştır. Güzelyurt ilçesi Sivrihisar köyündedir. Üç nefli olup, orta nefte dört sütun üzerine bir kubbe oturmaktadır. Fresklerde dini sahneler ve havarilerin portreleri yer almaktadır. Kilise V.yüzyıl ile VI. yüzyıla tarihlenmektedir.

İpekyolu

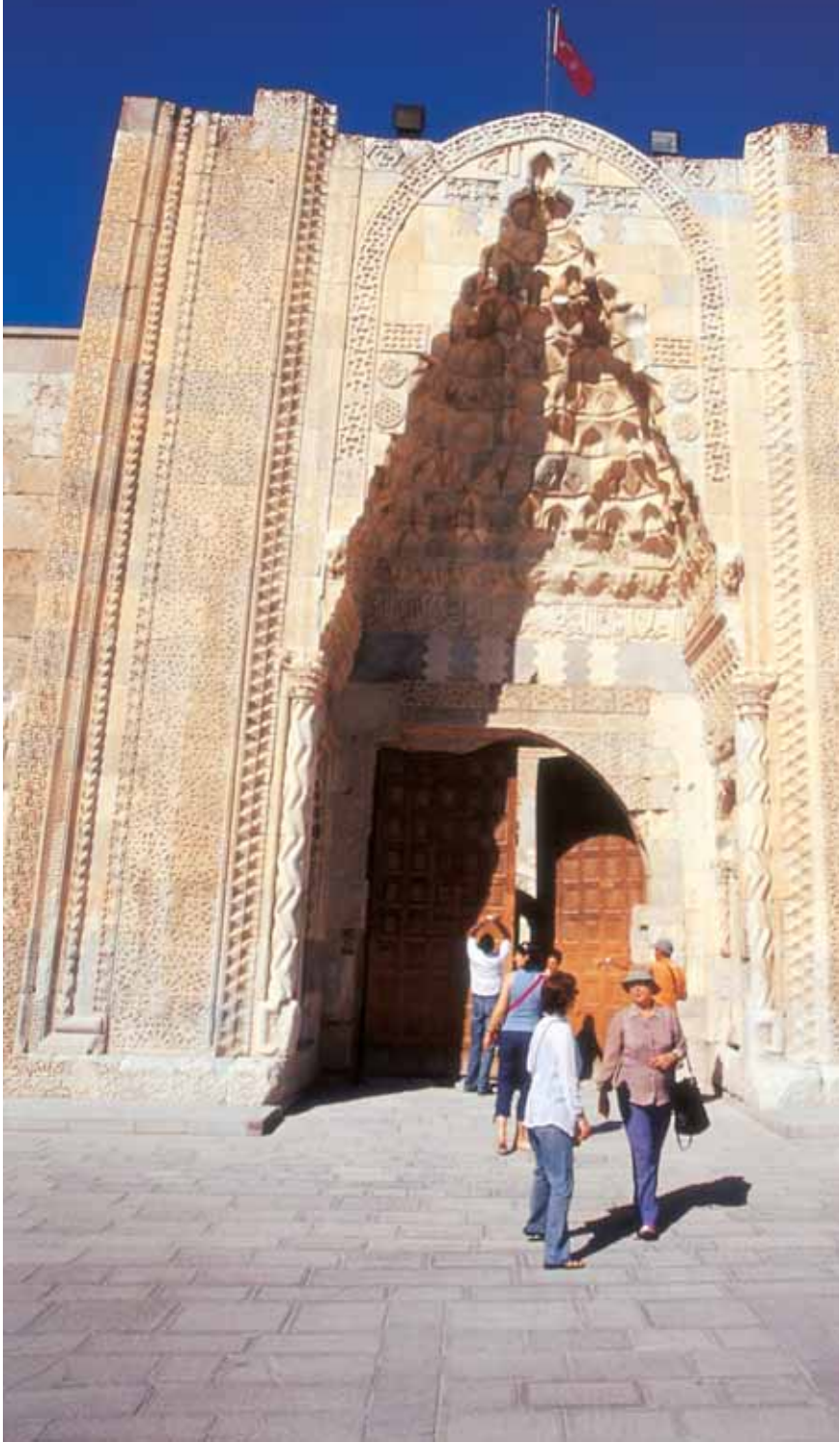
Çin'den başlayarak Orta Asya, İran ve Anadolu üzerinden Cenevizlilere, dolayısıyla Avrupa'ya ulaşan tarihi İpek Yolu üzerinde, çeşitli konaklama tesisleri bulunmaktadır. Anadolu üzerinde de doğu-batı güzergahında han ve kervansaraylar sıralanmıştır. Selçuklular Dönemi'nde seyyahların ve kervanların yeme içme, barınma ve güvenliklerinin sağlanması amacıyla her biri birer günlük mesafede (20 km) inşa edilen han ve kervansaraylar özellikle "Selçuklu Mimari Sanatı'nı" en iyi yansıtabilen örneklerdir.

Aksaray'da bu dönemde yapılan şehirlerden dördü tanesi günümüze ulaşmıştır. Bunlar Sultanhanı, Ağzıkarahan, Öresinhan (Tepesidelik Han) ve Alayhan'dır.

Sultanhanı

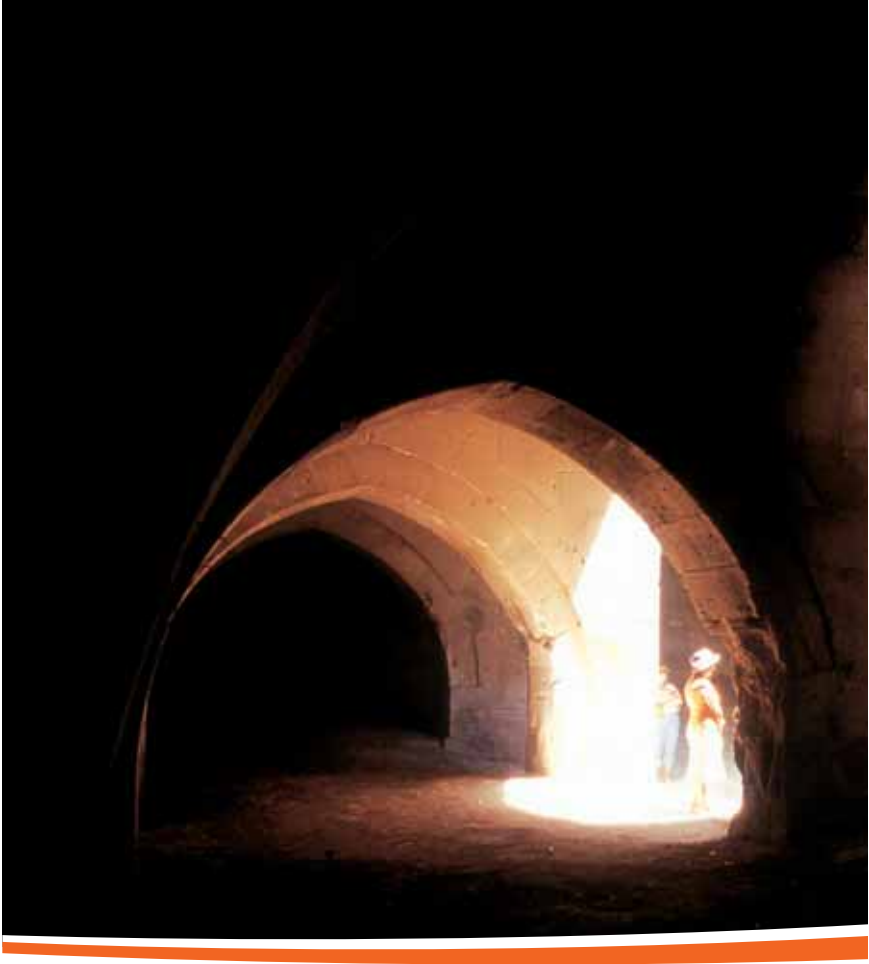
1228-1229 yıllarında Alaaddin Keykubat tarafından yaptırılmıştır. Selçuklu Devri'nin mimari taş işçiliği ve süsleme sanatları bakımından şaheser bir örnektir. Ticari ve askeri açıdan önemli olan Konya-Aksaray yolunun emniyetini sağlamak için kurulmuştur. Yazlık, kışlık, mescid ve ahır bölümlerinden oluşan klasik Selçuklu hanları tipindedir. Selçuklu Dönemi'nde hanlar, Hanbeyi tarafından yönetilirdi. Bey, kervanların güvenliğini sağlamakla görevli olduğundan, her handa bir süvari birliği bulunur ve bu birlikler savaş anında sultanın kuvvetlerine katılırlardı. (Han, Aksaray-Konya yolunun 40. kilometresindedir.)

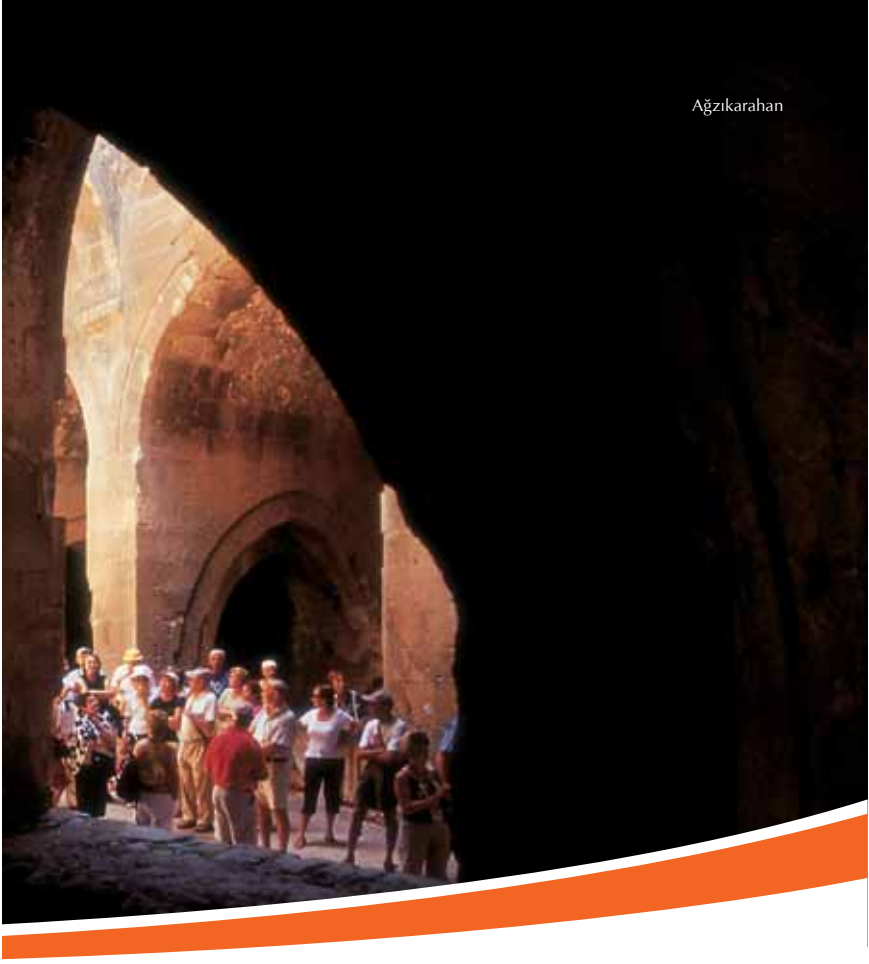

Ağzıkarahan

Aksaray-Nevşehir karayolunun 15. km.sinde bulunan han, Osmanlı kaynaklarında Hoca Mesud Hanı olarak geçmektedir. Yapımı 1231 tarihinde Alaaddin Keykubat

Dönemi'nde başlamış, 1239'da Gıyaseddin Keyhüsrev Dönemi'nde tamamlanmıştır. Hamamı, imareti, yazlık ve kışlık bölümleri ile tam teşekküllüdür. Hanın kapısı, Selçuklu taş ve süsleme sanatının tüm özelliklerini gösterir.

Alayhanı

Aksaray-Nevşehir Karayolunun 40. km.sinde Alayhan Köyü sınırları içerisinde. Kitabesi olmayan yapının, II. Kılıçarslan Dönemi'nde Uç beyi olan Pervane Bey tarafından yaptırıldığı tahmin edilmektedir.

Klasik Selçuklu kervansaraylarının plan ve mimari özelliklerini birarada sergilemektedir. Portalde stilize olarak iki gövdeli ve başı cepheden gösterilmiş aslan figürü sembolik bir görünüştür. II. Kılıçarslan'la ilgili bir arma olarak konulmuş olduğu düşünülmektedir.

Öresinhan (Tepesidelik Han)

Aksaray-Nevşehir karayolunun 22. km. sindedir. Olduğundan daha büyük yapıldığı sanılan han, ziyarete gelenler üzerinde esrarlı bir mekan etkisi yaratmaktadır. Küçük ölçüde ve avlusuz olarak inşa edilmiştir.

Beş nefli değişik bir planı vardır. Pencereleleri mazgal şeklinde olup, altışar kemerli gözleri vardır. (Hanın XII. yy. sonlarında yapıldığı sanılmaktadır.) Son yıllarda restorasyon yapılmıştır.

Zinciriye Medresesi

Karamanoğullarından Yahşi Bey tarafından (1336-1338) yaptırılmıştır. Kesme taş ve tuğla kullanılarak inşa edilmiş, dört eyvanlı, üç revaklı ve avlulu medrese tipindedir. Üzeri tonoz ve kubbe ile örtülü, sekiz bölmeli, üstü açık avluludur.

Giriş, doğudaki taç kapıdan sağlanmaktadır. Kapı mihrapçıklarla süslü, basık kemerlidir. Eyvanlar tonoz örtülü olup, bitkisel ve geometrik motiflerle süslenmiştir. Portali Selçuklu geleneğini devam ettiren plastik Selçuklu motifleriyle işlenmiştir.

Güney eyvanında Dingoz (Tingoz) Baba'nın mezarı yer almaktadır (18.yy). Cumhuriyet Dönemi'ne kadar medrese olarak işlevlerini sürdüren medresenin diğer bir özelliği de dış duvarlarının üzerinde dandanelerin bulunmasıyla bir kale görünümü sergilemesidir.

Öresinhan

Aksaray Müzesi

Müze bünyesinde, Neolitik Çağ'dan (M.Ö. 7000) itibaren pek çok medeniyete (Akeramik, Neolitik, Kalkolitik, Eski Tunç, Asur Ticaret Kolonileri, Geç Hitit, Urartu, Frig, Helenistik, Roma, Bizans ve Selçuklu) ait arkeolojik eserler mevcuttur.

Bunların arasındaki taş eserler; Geç Hitit Devri'ne ait Hiyeroglif yazıt, Roma Dönemi'ne ait kartal ve aslan heykelleri, mezar stelleri, yapı kitabeleri, mimari parçalar, mil taşları, sunaklar, lahit, Bizans Dönemi mezar stelleri, lahit kapakları ve mimari parçalar; Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı devirlerine ait sandukalar, mezar taşları, yapı kitabeleri ve mimari parçalar göz alıcıdır.

Pişmiş toprak eserler; Asur Ticaret Kolonileri, Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerine ait erzak ve su depolamakta kullanılan orta ve büyük boy küpler ilgi çekici eserler arasındadır.

Kalkolitik Dönem Öğütme Taşı

Pişmiş topraktan yapılmış çanak ve çömlekler, figürinler, taş ve akik kolyeler, obsidyen ile kemikten kesici ve delici aletler, taş el baltaları, cam göz yaşı şişeleri, bronz iğne ve

bilezikler, mumyalar ile mühürler, madeni ve cam ss eşyaları müzenin etkileyici arkeolojik eserler koleksiyonu arasındadır.

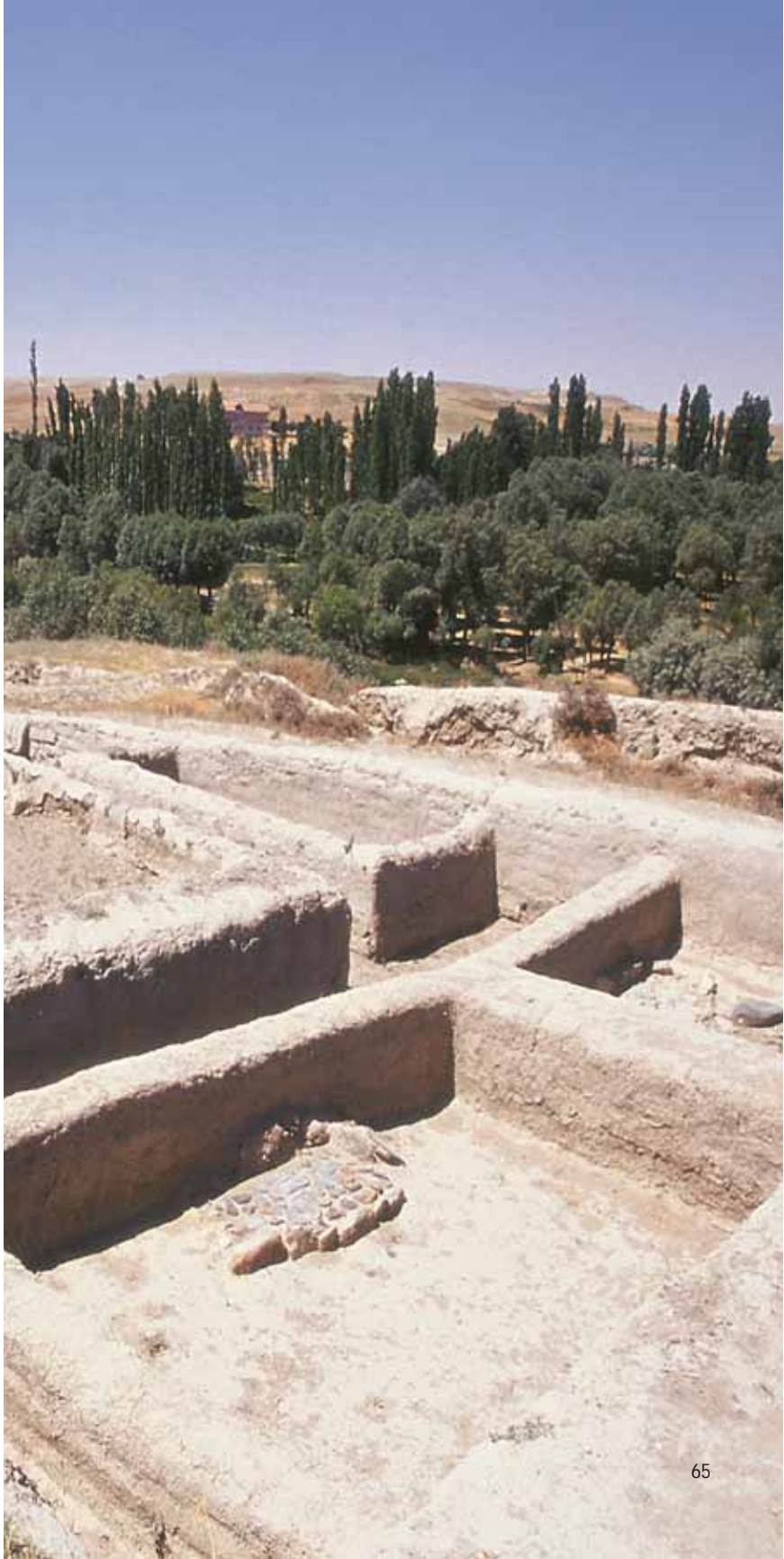
Müze koleksiyonunun etnografik eserleri arasında; yöreye ait giyim eşyaları (etek, bindallı, cepken, yelek), para ve tütün keseleri, takılar, çeşitli ev aletleri, silahlar ile halı ve kilimler bulunmaktadır.

Sikkeler ise, altın, elektron, gümüş, bronz ve bakır gibi madenlerden yapılmış Hellenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait paralardır.

Ayrıca 1.Dünya avaı'ndan kalan top, dikkat çekici eserler arasında yer almaktadır.

Örenyerleri ve Arkeolojik Kazılar

Örenyerleri

*Ihlara kasabasındaki 14 km. uzunluğunda, içerisinde 105 kilise ve onbine yakın kaya oyma yerleşim yeri bulunan Ihlara Vadisi;

*Güzelyurt ilçesindeki pek çok kilise ve kaya oyma yerleşim yeri ile yeraltı şehirlerini barındıran Manastırlar Vadisi;

*Hasandağı'ndaki Helvadere kasabasında bulunan Nora Antik Kenti (Viranşehir), Yeşilova kasabasındaki Acemhöyük ile Kızılkaya köyündeki Aşıklıhöyük' tür.

Kazı yerleri;

* Aşıklıhöyük Kazısı

* Acemhöyük Kazısı

* Güvercinkayası Kazısı

* Kalebalta Örenyeri

Aşıklıhöyük

Aşıklıhöyük, Gülağaç ilçesi, Kızılkaya köyünde, köyün 1 km. kadar güneyinde Melendiz Irmağı kıyısında yer almaktadır. Aksaray'ın 25 km. güneydoğusundadır. Burada 1989 yılından beri arkeolojik kazılar yapılmaktadır.

Aksaray Kapadokyası'nda volkanik tüflü bir arazi içinde yeralan Aşıklı'da ilk yerleşimler M.Ö. 8. Bin yılda başlamıştır. Aşıklıhöyük, Anadolu ve Yakınoğuş'da Akeramik Neolitik Dönem'e ait en eski "ilk köy yerleşmelerini" sergileyen önemli ören yerlerinden bir tanesidir.

Aşıklı'da yaşayan insanlar ilk kez burada buğday, arpa ve mercimekğillerin tarımını yapmış olup, en yoğun olarak avcılık ile uğraşmışlardır.

Uzmanlar en eski beyin ameliyatının Aşıklı'da genç bir kadın kafatasında saptandığını, ayrıca bir başka kadın çene kemiğinde de ilk otopsi izlerinin bulunduğunu belirtmektedirler.

Yeşilova (Acemhöyük)

Yeşilova, Aksaray'ın 15 km. kuzeybatısındadır. Höyük, M.Ö. 3000'de iskan görmüş, en parlak devrini M.Ö. 2000-1750 yıllarında yaşamıştır.

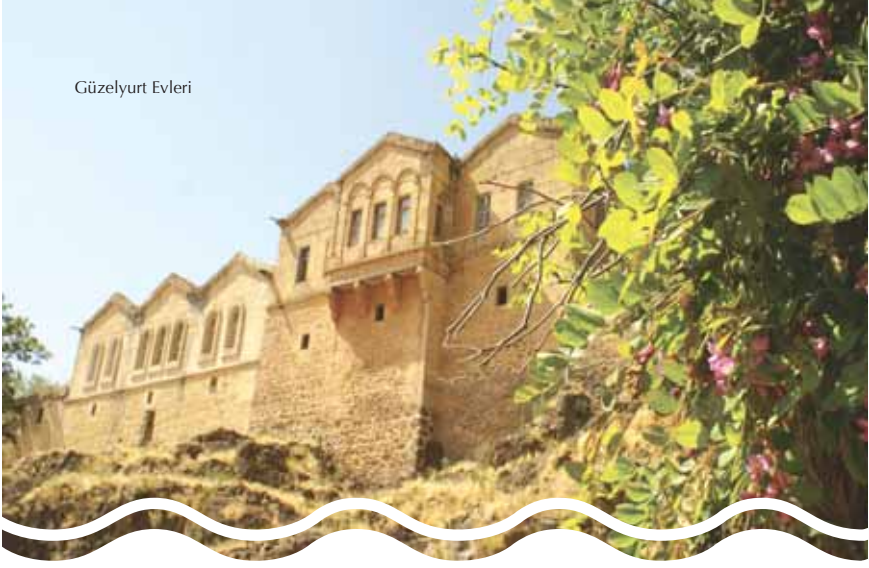
Arkeolojik kazılar 1962 yılında başlamıştır. Arkeolojik kazılar neticesinde Asur Ticaret Kolonileri Devri'ne ait büyük bir saray ve deposu ortaya çıkarılmış olup, gaga ağızlı testiler, mühürler, seramikler bulunmuştur. Kazılar halen devam etmektedir.

Darphane

İki kattan oluşan yapı, Anadolu Selçuklu darphanelerinin bilinen ilk örneklerindedir. Eserin Darphane olduğunu gösteren özelliklerden bir tanesi giriş eyvanının karşısında yer alan iki katlı mekanın bulunmasıdır. Bu mekanın alt katı incelendiği zaman, burada para basmaya mahsus yerlerin bulunduğu ve dışarıya açılan hiçbir mekanın bulunmadığı görülür. Ayrıca basılmaya hazır sikkelerin ve basılmış sikkelerin bulunması bu durumu doğrulamaktadır.

Sivil Mimari

Kesme taştan, geniş avlulu, balkonlu, yüksek ve ferah olarak yapılmış eski Aksaray evleri, yazları serin, kışları da sıcak olması nedeniyle oldukça sağlıklı yapılardır. Genellikle tek yada iki katlı olarak yapılmışlardır. Bu yapılar, geniş bir salondan çok sayıda odaya açılan kapılar ve arka bahçe

kapısı ve ön cephelerdeki taş oyma sanatının zerafeti ile yakın geçmişimizin mimari özelliklerini taşımaktadır.

Güzelyurt ilçesi ise, sivil mimari açısından kendine has bir özellik sergilemektedir. Yapıların tamamı kesme taştan yapılmış olup, en fazla iki katlıdır.

Belısırma Köyü

Güzelyurt İlçesi sınırları içinde yer alan bu köyün en önemli özelliği Ihlara Vadisi'nin içinde kurulmuş olmasıdır. Esasen köy Vadinin içinden geçmekte olan Melendiz Nehrinin sağ tarafına, vadi yamaçlarına inşa edilmiştir.

Belısırma isminin olasılıkla Grekçe "Peristrema" kelimesinden geldiği tarihi kaynaklarda belirtilmektedir.

Ihlara Vadisi kiliselerinin içinde sayılan Ala kilise, Direkli Kilise ve Bahaddin Samanlığı Kilisesi bu köydedir. Bu kiliselerin yanı sıra yöreye özgü ön yüzleri süslemeli konutları dikkat çekicidir.

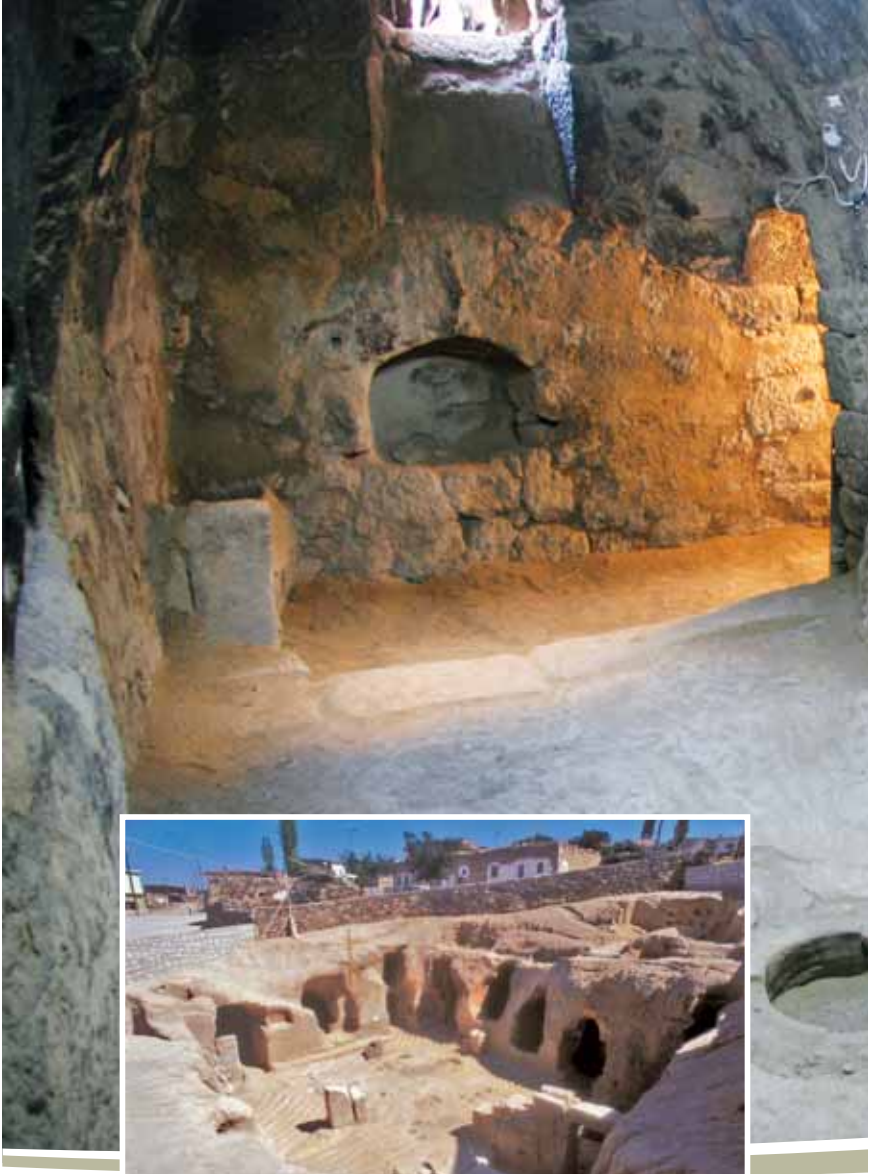

Sofular Vadisi Kaya Mekanlar ve Yerleşim Yeri

Gülağaç ilçesi Sofular Beldesi sınırları içerisinde, Ihlara – Derinkuyu yolu üzerinde kasabaya yaklaşık 700 m uzaklıkta ana yoldan yaklaşık yüz metre içerdedir. Sofular yeraltı şehri girişleri zamanla kapanmıştır. Ancak içeride hala açık olan mekânlar bulunmaktadır, vadede çok katlı kaya mekânlar bunların içinde kilise ve şapeller, mezarlar bulunmaktadır. Bu kaya mekânların yeraltı şehri olduğunu gösteren tırhaz taşları, havalandırma bacaları, birbirine tünellerle bağlı yaşam mekânları ve hayvan barınakları bulunmaktadır. Yüzeydeki seramiklerden Roma ve Bizans döneminde iskân gördüğü anlaşılmaktadır. Vadi yamaçlarında yöresel kesme taşlarla yapılmış konutlar hala gizemini korumaktadır.

Kalebalta Kale ve Çevresi

Merkeze bağlı Kalebalta Köyünde Bizans dönemine ait kale kalıntısı ve doğal yapısıyla çevresi muhteşem bir güzelliğe sahiptir. Kale yüksek kayalık üzerine inşa edilmiştir. Çevresi özellikle kalenin doğusu granit taşlardan oluşan güzel bir görünüme sahiptir. Kalenin çevresi ilginç ve doğal güzelliğe sahip kaya kütleleri ile çevrilidir. Kalenin Selçuklular Döneminde de kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Gazimir Yeraltı Şehri

Yeraltı Şehirleri

Kapadokya Bölgesi'nin tipik kaya oyma yerleşim yerlerinden olan yeraltı şehirlerine il genelinde çok sık rastlanmaktadır. Konya karayolu üzerinde Eski, Eşmekaya'daki Erdoğdu, Ankara karayolu üzerindeki Urumdüğün, Ortaköy, Ozancıktaki Ersele, Nevşehir karayolu üzerinde Saratlı, Gülağaç Gülpınar'daki Çukurören; Gazimir, Ihlara Vadisi ve Güzelyurt gezileri unutulmaz anılar yaşamınızı sağlayacaktır.

Güzelyurt Yeraltı Şehri

Sarahlı Yeraltı Şehri

El Sanatları ve Folklorik Değerler

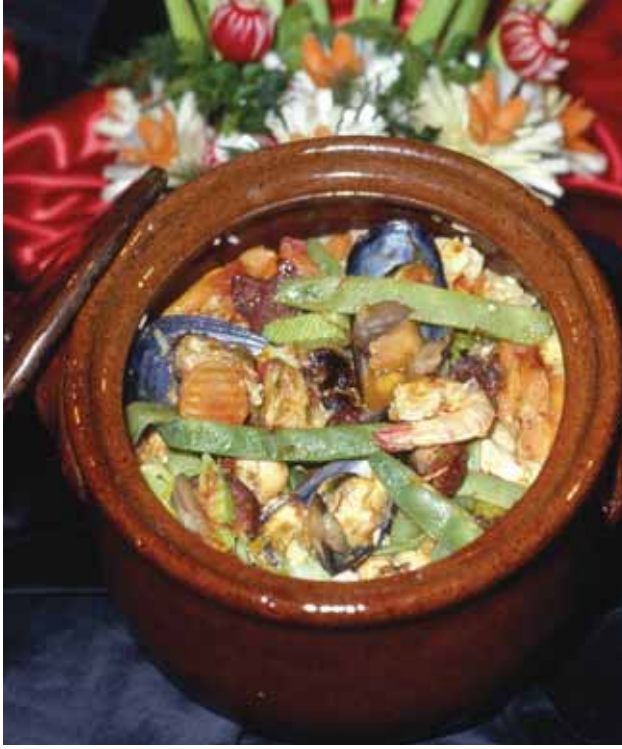
Anadolu'da halıcılık köklü geçmişin ilmek ilmek dokunduğu, atılan her düğümde geleneklerin günümüze taşındığı özgün bir sanattır.

Halıcılığın tarihi gelişimini Türklerin tarihinden ayırmak mümkün değildir. Orta Asya'da başlamış olan Türk halı dostluğunun bugün Anadolu'da hala devam ettirildiği pek çok yerlerden bir tanesi de Aksaray Taşpınar'dır.

Taşpınar Halılarının günümüze değin koruduğu özelliklerden en önemlisi "Atkı-Çözü ve Düğüm" iplerinin tamamen yün olmasıdır. İplerin renklendirilmesinde ise doğal boya kullanılmaktadır.

Taşpınar halıları, taban, kelle, çift somya, minder, namazlağı, yastık, heybe ve eğerlik örtüsü adı verilen çeşitlerde dokunmuştur.

Aksaray Mutfağı

Aksaray'da tahıl üretiminin geniş bir alana yayılmış olması ile bundan üretilen yiyecekler; hayvancılığın gelişmiş olmasıyla da et ve süt mamülleri, ayrıca bağ ve bahçelerden elde edilen sebze ve meyvelerle de mutfak için oldukça zengin malzemeler elde edilmektedir.

Aksaray Mutfağı'nın zengin mönüsünde: Yufka, Şepe, Sıkma, Çörek, Mayalı, Erişte, Kuskus Pilavı, Dolma Manti, Katıklı Aş, Pelte, Soğanlama, Sarığı Burma, Höşmerim, Arabaşı, Çullama, Ayva Borani, Çiğleme, Kalburbastı, Sac Böreği, Bamyacı Çorbacı, Kaygana gibi yöreye özel yemek bulunmaktadır.

Turistlerin büyük beğenisini kazanan Aksaray Mutfağından örnekleri yöresel yada modern restoranlarda tadabilirsiniz.

Aksaray Geziniz İçin Keyifli Tavsiyeler;

- Eğri Minare'yi görmeden;
- Helvadere'de alabalık, İhlara Vadisi'nde sac tava yemeden;
- Hediyelik Taşpınar Halısı almadan;
- İhlara ve Güzelyurt festivallerini izlemeden;
- Ziga Kaplıcalarında şifa bulmadan

Ayrılmamanızı tavsiye ederiz...

ÖNEMLİ ADRES TELEFONLAR

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Taşpazar Mah. 800. Sok. No:1
0 382 213 24 74

Müze Müdürlüğü

0.382 215 56 36

Güzelyurt Turizm Danışma Bürosu

0.382 451 24 98

Ihlara Vadisi Girişi-Gişi

0.382 453 74 82

Valilik

0.382 213 50 20

Belediye Başkanlığı

0.382 213 54 92

Devlet Hastanesi

0.382 212 91 00

Hızır Acil

112

Yangın

110

Polis

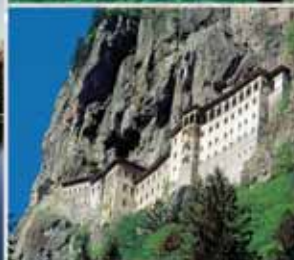
155

Jandarma

156

Hükümet Konağı

Kültürel Miras Çok Kırılgandır

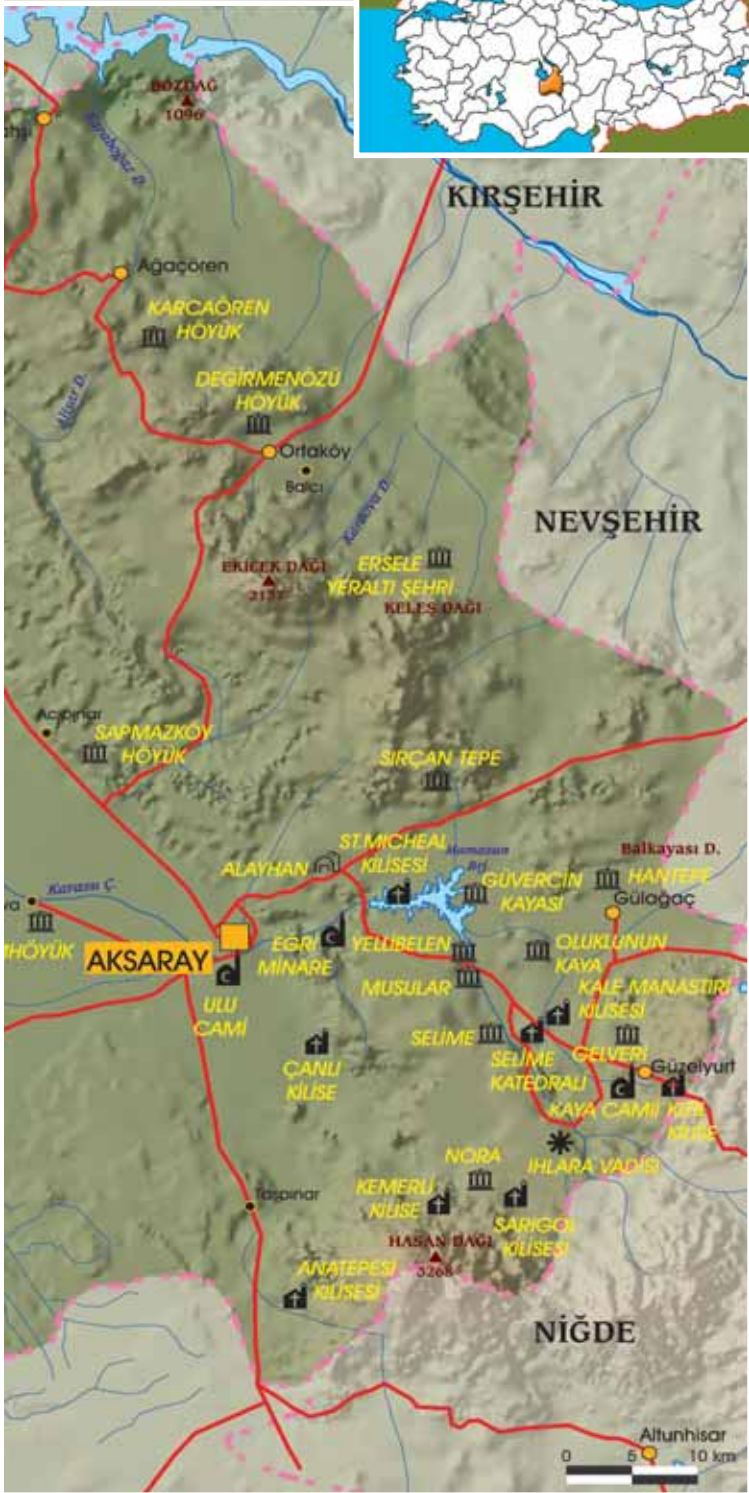
Dünyadaki kültürel miras büyük bir yap-boz gibidir. Her eser, her cisim bu resmin yeri doldurulamaz bir parçasıdır. Her biri bize, kökenlerimiz, gelişmemiz ve bugünkü yaşamlarımız hakkında bilgi verir, diğer kültürleri anlamamıza ve takdir etmemize yardım eder. Her keşif, her yeni tercüme bu yap-boza bir parça daha eklemekte ve resmi daha anlaşılır hale getirmektedir. Gelecek nesillerin de aynı olanaklara sahip olabilmesi için her bir parçanın korunmasını sağlamak zorundayız.

Bugün birçok insan kültürel mirasın deprem ve sel gibi ani doğal felaketlerden, kirlenme gibi yavaş ilerleyen süreçlerden ve insanlığın diğer faaliyetlerinden kaynaklanan risklere maruz kaldığının bilincinde değildir. Eski çömleklerden ya da mozaiklerden hatıra amacıyla küçük parçalar alınması gibi en masum görülen hareketler bile, binlerce kişi tarafından tekrarlandığında yıkıcı bir özellik göstermektedir. Tekstil, taş ya da metal bir nesneye dokunulması onun üzerinde yağ izi ya da terden kaynaklanan asit bırakmaktadır. Bir tarihi yapıya tırmanılması onun aşınmasına ve dağılmasına neden olmaktadır. Yazı yazılması ya da isim kazınması giderilmesi imkansız zararlara neden olmaktadır. Dar ve kalabalık ortamlarda büyük poşetlerle ya da sırt çantaları ile dolaşılması bir parçayı devirebilir ya da duvardaki bir resmi çizerek tahrip olmasına neden olabilir. Farkında olmadan kültürel mirasın yok edilmesine katkıda bulunduğumuz sayısız yol vardır.

2020 yılında biz ziyaretçilerin sayısı Dünya çapında 1.6 milyara ulaşacaktır. Haydi kültürel mirasımızı korumak ve çeşitlilik ve zenginliğinden yararlanmak için bir araya gelelim.

Kültür Varlıklarını Koruma ve Restorasyon Uluslararası Merkezi (ICCROM)

BOZDAĞ
1090

KIRŞEHİR

Agaçören
KARCAÖREN
HÖYÜK

DEĞİRMENOZU
HÖYÜK

Ortaköy
Balıcı

ERİCEK DAĞI
2137

ERSELE
YERALTI ŞEHİRİ
KELES DAĞI

NEVŞEHİR

Acıpinar
SAPMAZKÖY
HÖYÜK

SIRÇAN TEPE

ALAYHAN
ST. MICHAEL
KLİSESİ

GÜVERCİN
KAYASI

Balkayası D.
HAN TEPE
Gülogaç

HÖYÜK

AKSARAY

EGRİ
MİNARE

YELİBELEN
MUSULAR

OLUKLUNUN
KAYA
KALE MANASTIRI
KLİSESİ

Güzelyurt

ULU
CAMI

CANLI
KLİSE

SELİME
KATEDRALI

GELVERİ
KAYA CAMII
KAYA
KLİSE

Haspınar

KEMERLİ
KLİSE

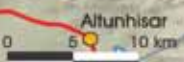
NORA
IHLARA VADİSİ

SARIGÖL
KLİSESİ

ANATEPESİ
KLİSESİ

HASAN DAĞI
3268

NIĞDE

T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı
Tanııtma Genel Mùdùrlùđù©
www.kulturturizm.gov.tr
www.goturkey.com

Metin

Aksaray Kùltür ve Turizm Mùdùrlùđù

Grafik Tasarım

A S M E D Y A

Tel. 0 312 496 07 06

www.asmedya.com.tr

Fotoğraflar

Adem Koçak, Alev Han, Ayşe Ulu Kurtaran,
Dursunali Sarıkoç, Fahri Ayçin,
Murat Öcal, Rauf Miski, Savaş Ulukaya, Sıtkı Fırat,
Aksaray ve Kùltür ve Turizm Bakanlığı Arşivi

Baskı

Başak Matbaacılık ve Tanıtım Hiz. Ltd. Şti.
Tel: 0312 397 16 17 Fax: 0312 397 03 07

Ankara, 2011
Ücretsizdir.

